N:o 17/1938.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 17/1938 i anledning av landskapsrevisorernas till Ålands landsting inlämnade berättelse över granskningen av landskapets räkenskaper och den ekonomiska förvaltningen för år 1937.

Finans- och ekonomiutskottet har, efter genomgående av ifrågavarande berättelse, inhämtat, att revisorerna vid granskningen av landskapsnämndens räkenskaper funnit,

att någon underlåtenhet ifråga om inkomsternas indrivning ej framgått;

att överdebiteringar ej konstaterats;

att skäl till anmärkning ifråga om utgifternas lagenlighet icke yppats;

att anslag icke överskridits utom i vissa av revisorerna närmare relaterade fall;

att anslagen, såvitt revisorerna kunnat finna, i huvudsak använts till avsedda ändamål; samt

att skäl till anmärkning om hushållningens ändamålsenlighet icke yppats.

Beträffande förre landskapsagronomen Erik Lönegrens pension önskar majoriteten av utskottet framhålla, att det visserligen konstaterats att landskapsnämnden icke förfarit lagstridigt, då den beviljade sagda pension, ehuru nämnden varit fullt medveten om att Lönegren tidigare åtnjöt lagstadgad pension av staten. Då landskapsnämnden emellertid på goda grunder bort kunnat inse, att ifrågavarande landskapspension icke skulle kompenseras av statsverket utan stanna landskapet till last, hade det varit nämndens skyldighet att på förhand, innan frågan om pensionens beviljande blev aktuell, vidtaga åtgärder för avhjälpande av den brist i landskapslagstiftningen, som möjliggjorde tilldelande av landskapspension åt personer, vilka tidigare erhållit statspension, samt att i tid inkomma till landstinget med proposition i ärendet. Det är denna uraktlåtenhet, som stannar landskapsnämnden till last, men då det som sagt icke innebär någon lagstridighet, har utskottet icke ansett sig kunna motsätta sig beviljande av ansvarsfrihet åt landskapsnämnden beträffande ifrågavarande pensionsfråga.

I överensstämmelse med revisorerna får utskottet därför vördsamt föreslå,

att de medlemmar av landskap snämnden och dess föredragande, vilka medverkat till nämn-

dens beslut av den 16 november 1933, dels... delst förre landskapsagronomen Lönegren be... viljats pension, måtte för detsamma erhålla ansvarsfrihet; samt

att landskapsnämnden och därvid anställde och densamma underlydande redogörare måtte beviljas ansvarsfrihet för handhavandet av räkenskaperna och den ekonomiska förvaltnin... gen under år 1937.

Mariehamn den 1 december 1938.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Viktor Strandfält.

Uti ärendets handläggning hava deltagit: Viktor Strandfält, Erik Eriksson, Paul Paulson, Evald Häggblom och Carl Bengtz.

Avskrift.

Till REPUBLIKENS PRESIDENT

från Ålandsdelegationen.

Jämlikt 26 § av lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920, ankommer det å Ålandsdelegationen, såsom organ för den finansiella uppgörelsen mellan riket och Åland, att för en tid av tre budgetår i sänder fastställa det efter vissa lagfästa grunder till landskapet utgående bidraget ur statsmedel, för såvitt angår självförvaltningens ordinarie behov. Delegationens beslut skola för att bliva gällande stadfästas av Republikens President.

Nu föreliggande reglering omfattar perioden 1935 - 1937.

Bidragsregleringens system.

I fråga om de legala förutsättningarna för bidragsregleringen har delegationen i huvudsak följt de riktlinjer och den tolkning av 26 § självstyrelselagen, som vid föregående treårsregleringar kommit till uttryck. För de principiella synpunkter, som härvid vunnit beaktande, har i delegationens tidigare utjämningsbetänkanden redogjorts. (Jfr. Ålandsdelegationens tryckta framställningar, serie III, sid. 10 ff. och sid. 14, serie IV sid. 10 ff., samt serie V sid. 7 ff och sid. 48 ff.).

Till grund för utjämningen har likasom vid de föregående regleringarna legats landskapets utgifter, sådana de finnas upptagna i landskapets bokföring för nu ifrågavarande tre år, varvid resp. poster, såsom framdeles skall närmare utläggas, granskats till beloppet och till ändamålet. Såsom avdrag har observerats de inkomster, som på grund av självstyrelselagen anvisats för täckande av landskapets behov.

Vid kalkylens uppgörande hava landskapets budgeter och räkenskaper för trienniet funnits till hands samt granskats i detalj, varjämte upplysningar vid behov inhämtats ur de till räkenskaperna hörande verifikaten. För den av lagen påbjudna jämförande uppskattningen av förhållandena i riket och landskapet har delegationen vid resp. poster sökt vinna möjligast fasta hållpunkter, och hava, där gällande författningar och statsförslagen ej lämnat erforderliga direktiv, upplysningar införskaffats från vederbörande statsmyndigheter. Då ytterligare utredning i någon punkt varit av nöden för prövningen av resp. utjämningsspörsmål, hava förklaringar och detaljuppgifter äskats av landskapets myndigheter.

Bidragsregleringen har verkställts genom uppläggande av utgifts- och inkomstkalkyler, särskilt för ettvart av de tre åren. Vid kalkylernas utförande har följts landskapets budgetuppställning. Uti en första kolumn hava upptagits samtliga faktiska utgifter, resp. inkomster. I två följande kolumner hava införts de utgiftsbelopp, som godkänts till kompensation, resp. de inkomstsummor, som fastställts såsom avdrag å statsbidragets bruttobelopp; och hava posterna härvid delats i tvenne grupper: sådana, som i kalkylen upptagits till samma belopp, som landskapets räkenskaper angiva, och sådana, vilka av delegationen prövningsvis minskats, resp. - i fråga om inkomster - ändrats. En fjärde kolumn inrymmer de poster, som jämlikt delegationens beslut skola falla utom ramen för regleringen och vilka, såvitt angår utgifter, vid utjämningen stanna landskapet till last. Skillnaden mellan summorna av de sålunda fastställda utgifts- och inkomstbeloppen utgör alltså den brist, som landskapet på grund av självstyrelselagen vore berättigad att få genom statsbidrag utjämnad.

I syfte att trygga rikets intressen verkställes vid bidragsregleringen en noggrann efterprövning och kontroll av det sätt, på vilket landskapet utnyttjat sin budgeträtt. Denna efterhandskontroll - den legala garantin för att statsbidragets utmätande sker efter rättvis grund - äger rum på sådant sätt, att delegationen i nu antytt syfte underkastar resp. poster en noggrann prövning såväl till beloppet som i avseende å utgifternas art och beskaffenhet. Härvid kontrolleras, att utgifterna av landskapsmyndigheterna äro gjorda med iakttagande av nödig sparsamhet och icke överstiga vad som för motsvarande ändamål i genomsnitt anslås i övriga delar av republiken. Enligt grunderna i 26 § bör nämligen, då kostnaderna inom någon ut-

277

giftsgrupp överstiga viss skälighetsgräns, det överskjutande e
skapet till last. Därest i landskapets budget finnes anslag för
som icke av staten tillgodoses eller understödas i andra delar av
kunna dylika utgifter i allmänhet icke tagas i beräkning. Uttrycket
svarande ändamål annorstädes i riket" får dock icke tagas alltför
kompensation kan icke anses utesluten blott av det skäl, att fullt
enta poster icke förekomma i statsbudgeten. I så fall måste man
en sådan tolkning kan anses strida mot lagens rätta förstånd, sök
felsepunkter med analoga företeelser inom statshushållningen och därav
fentliga livet i allmänhet. Även faktorer av sådan art som landska
isolerade läge samt dess särskilda utvecklingsbetingelser och därav
kallade speciella anslagsbehov spela i omförmält avseende en viss
tionsprövning, hava av Högsta domstolen uti ett den 25 oktober 192
vet utlåtande (serie III, s id. 41 ff.) befunnits överensstämma med
och meningen i de lagar, vilka reglera Ålands självstyrelse, samt med
rättvisa och billighet i övrigt bjuda. Tillika har Högsta domstolen
nit det av delegationen tillämpade förfarandet icke innefatta ett
dande av de i självstyrelselagen angivna allmänna normerna för ut
av skattetungan mellan riket och landskapet.

Såsom av delegationen i dess betänkande rörande treårsavräkningen
perioden 1932 - 1934 omnämnts (serie V sid. 50 ff.), hava av Ålands
ting vissa anmärkningar riktats mot den av delegationen tillämpade
för bidragsutjämningen.

Till bemötande av de gjorda anmärkningarna har delegationen (serie
260 ff.) anfört huvudsakligen, att dess av Högsta domstolen godkända
betsmetod, som utgör resultatet av delegationens mångåriga verksamhet,
dess genom flere avräkningsperioder utbildade praxis, stode i konfor
med självstyrelselagens reciprocitetsgrundsatser. De av landskapsm
terna antydda riktlinjerna kunde icke anses ägnade att läggas till
rör en reformering av hittillsvarande praxis; en väsentligare omläg
av detta system syntes överhuvudtaget otänkbar utan lagändring. De
anmärkningarna mot delegationens arbetsordning hava tillbakavisats,
påståendet, att delegationen överskridit gränserna för sina befogenh
Vissa på åländskt håll framhållna önskningsmål i fråga om de hittill
tillämpade grunderna för avräkningen mellan riket och landskapet hade
lertid synts delegationen beaktansvärda och förtjänta att uppmärks
vid treårsregleringen. I huvudsak hade detta redan skett vid delega
nens tidigare utjämningsarbeten, men en del modifikationer av jämförel
toden kunde ytterligare komma i övervägande för åvägabringande av ett
någon mån ännu smidigare förfarande vid bidragsregleringen.

Någon väsentligare omläggning av utjämningsförfarandet har icke hä
vid den nu genomförda bidragsregleringen av delegationen vidtagits.
lertid har delegationen vid fullgörandet av sitt uppdrag, inom ramen
den vidsträckta prövningsrätt, som tillagts densamma beträffande utj
ningsregleringens verkställande, sökt nu likasom tillförene i möjlig
mån beakta de billighetssynpunkter, som av landstinget framförts.

x x

x

Efter numera slutfört uppdrag får delegationen i det avseende åbe
26 § självstyrelselagen vidhängivet vördsammast till Herr Presid
insända sina utjämningskalkyler för ifrågavarande treårsperiod samt
redogöra för de av delegationen inom ramen för dess behörighet fatt
slut och för de synpunkter, som vid kalkylernas uppgörande varit för
gationen bestämmande. I samband härmed får delegationen anmäla, at
liga dess beslut rörande utjämningen fattats i den sammansättning s
styrelselagen bjuder. I allmänhet äro besluten enhälliga; dock hava
sa frågor olika meningar förekommit, för vilka i det följande redog
skall lämnas vid behandlingen av resp. frågor.

Frågan om utjämning av kostnaderna för landstinget och utgifterna
landskapsförvaltningen.

I enlighet med numera vedertagen och av Republikens President g
uppfattning i fråga om utjämningen av ovan rubricerade kostnader ha
gationen verkställt jämväl nu föreliggande bidragsreglering med
de av:

att de i landskapets budgeter under åren 1935
under kap. landstinget och landskapsnämnden u

gifter äro att hänföra till sådana självförvaltningens ordinarie behov, vilka jämlikt 26 § självstyrelselagen böra komma i betraktande vid utjämningen, samt att den landskapet tillkommande rätten till självstyrelse icke såsom sådan bör betecknas såsom en förmån i den mening åberopade paragraf åsyftar.

Däremot hava resp. poster självfallet vid regleringen underkastats prövning och kontroll med avseende å beloppen, och har härvid framgått, att desamma äro hållna inom skäliga gränser.

Kompensation av landskapets utgifter för Ålandsdelegationen.

De av Ålandsdelegationen betingade, i landskapets räkenskaper upptagna kostnaderna intaga i utjämningsavseende en särställning. I enlighet med vedertagen praxis har landskapet synts böra ansvara för de utgifter, som påkallas av dess representanter i delegationen, dock endast i den mån delegationen fungerat såsom fullgörande de uppgifter, som enligt självstyrelselagen ankomma å densamma, d.v.s. såsom organ för utjämningen. Delegationen har emellertid av regeringen även anlitats såsom expertorgan för avgivande av utredningar och yttranden, och de kostnader, som härav påkallats, torde böra likställas med statens kommittékostnader och sålunda stanna statsverket till last. En uppdelning av kostnaderna för Ålandsdelegationen har fördenskull ansetts böra äga rum enligt nu angiven grund.

Av delegationens protokoll framgår, att landskapets båda representanter i delegationen under 1935 deltagit, den ena i 55, den andra i 56 sammanträden, vid vilka endast utjämningsfrågor kommit till behandling. Av det utav bemälda representanter uppdebiterade arvodet, resp. resekostnader, belöpte sig å denna grupp av sammanträden ett utgiftsbelopp av mk 22.700:-. Under året 1936 hade bemälda delegerade vardera deltagit i 39 sammanträden av nämnda art, och utgjorde sammanlagda beloppet av uppdebiterade arvoden och resekostnader för dessa sammanträden inalles mk15.990:-. För år 1937 åter hade nämnda ledamöter båda deltagit i 31 sammanträden av nu ifrågakomna beskaffenhet, och belöpte sig å dessa sammanträden i arvode och resekostnader sammanlagt mk 13.756:-. Förberörda arvodes- och resekostnader, vilka utgått enligt samma grunder som förut, hava i utgiftskalkylerna för resp. år observerats såsom avdrag å kompensationsbeloppet.

Räntor å lån.

Under konto räntor finnes i landskapets räkenskaper följande utgiftsbelopp:

år	1934	mk 748.361:40
"	1935	" 925.182:30
"	1936	" 527.228:85
"	1937	" 667.732:60

Dessa utgifter hava uppkommit därigenom, att landskapet varit nödsakat att, utöver de å statsbudgeten anvisade förskottsbeloppen, i privat bankinrättning upplåna förskottsmedel för förvaltningskostnadernas bestridande. Bankräntan har beräknats för år 1935 till 6 1/2 %, för år 1936 till 5 1/4 å 6 1/4 % och år 1937 till 5 3/4 % för lån upptagna i sparbank och 4 1/2 å 5 % för lån i handelsbanker; härtill kommer 2 % i provision för lån av sistnämnda slag. Numera tillhandahålles landskapet jämväl statslån mot billigare villkor, vilket förhållande är ägnat att minska nu ifrågavarande dryga utgiftsposter.

På sätt vid föregående treårsregleringar fastslagits, bör denna räntemutgift anses utgöra en merkostnad för självförvaltningens ordinarie behov, som vid utjämningen i kompensationsväg skall tillgodoräknas landskapet. I konsekvens härmed böra jämväl å inkomstsidan av kalkylen observeras landskapets genom placering i bank influtna räntemedel.

Vid tidigare treårsregleringar har Ålandsdelegationen i princip fastslagit, att landskapet är skyldigt att ansvara gentemot statsverket jämväl för ränta efter en av delegationen skälig befunnen räntesats 6 % å resp. utestående belopp, intill dess utgiftssumman blivit på ett eller annat sätt täckt med landskapets egna medel. Denna beräkningsgrund har även av delegationen tillämpats vid treårsavräkningen för åren 1935 - 1937, dock så att räntefoten för åren 1936 och 1937 kalkylerats till endast 5 %.

Ränteavdrag för år 1935.

Vidkommande perioden 1926 - 1928 har statens och landskapets mellanhavande genom verkställd slutuppgörelse blivit till fullo utjämnat. Då sagda slutuppgörelse emellertid ägt rum först i början av år 1936, har delegationen ansett landskapet böra påföras ränteavdrag efter 6 % för de belopp, som under år 1935 utestodo olikviderade, nämligen i runt tal mk 24.000:-. Denna avdragspost har kalkylerats till mk 1.440:-.

Vad sedan angår det vid avräkningen 1929 - 1931 icke kompenserade beloppet mk 216.389:05, vilket definitivt påförts landskapet, har delegationen, enär av denna utgiftssumma den 6 november, resp. 7 november och 20 december 1935 mk 100.061:50 blivit täckt genom uppburen landskapsskatt, funnit att räntebetalningsskyldighet för resp. utestående belopp bör åläggas landskapet för år 1935, å mk 216.389:05 för tiden 1/1 - 6/11 1935 samt å mk 116.327:55 för tiden 7/11 - 31/12 1935; utgörande denna räntepost mk 12.082:-. Avdraget å bidragssumman har sålunda i utjämningskalkylen för år 1935 skett med sammanlagt mk 13.522:- (mk 12.082:- + mk 1.440:-).

Hänteavdrag för år 1936.

Något ytterligare ränteavdrag för trienniet 1926 - 1928 bör icke ifrågakomma.

Vad åter angår det vid avräkningen 1929 - 1931 icke kompenserade beloppet, varav vid 1936 års ingång återstod oguldet mk 116.327:55, utvisa räkenskaperna, att en likvid ägt rum den 30 maj 1936, varigenom statsverket gottskrivits mk 120.000:-. Denna summa hade täckts dels ur reserverade vederlagsmedel (mk 94.000:-), dels ur behållningen av vederlagsmedel från år 1935 (mk 26.000:-). Genom likviden hade hela det från trienniet 1929 - 1931 resterande oguldna beloppet blivit utjämnat och ett överskott av mk 3.672:45 uppkommit landskapet till godo, vilket av delegationen observerats vid kalkylen av ränteavdraget för perioden 1932 - 1934. Enär sålunda likviden för perioden 1929 - 1931 ägt rum först den 30 maj 1936, har landskapet emellertid påförts räntebetalningsskyldighet för förenämnda mk 116.327:55 för fem månader, utgörande denna räntepost mk 2.427:-.

Beträffande sedermera avräkningen för perioden 1932 - 1934, vid vilken ett icke kompenserat belopp av mk 165.275:30 definitivt påförts landskapet, har delegationen funnit, att räntebetalningsskyldighet bör åläggas landskapet för året 1936 efter beräkning av 5 % eller sålunda, då Presidentens fastställelse av treårsregleringen ägde rum under loppet av januari månad sagda år, för fyra månader å fullt belopp mk 165.275:30 samt för sju månader å mk 161.602:85 (det utestående beloppet efter avdrag av förenämnda 30/5 1936 likviderade överskottspost mk 3.672:45); utgörande dessa ränteposter mk 7.467:-. Avdraget å bidragssumman för år 1936 uppgick sålunda sammanlagt till mk 9.894:- (mk 2.427:- + 7.467:-).

Ränteavdrag för år 1937.

Något ytterligare ränteavdrag för trienniet 1929 - 1931 bör icke ifrågakomma.

På sätt av det ovansagda framgår, utgör det utestående, icke kompenserade beloppet från avräkningen 1932 - 1934 för år 1937 mk 161.602:85. I kalkylen för sistsagda år har sålunda observerats en avdragspost av mk 8.080:15, motsvarande 5 % å sagda kapitalbelopp.

I enlighet härmed har delegationen beslutat, att avdrag å bidragssumman skall ske

för år	1935	vid	9 H:T: I. 2.	med mk	13:522:-
" "	1936	"	10 H.T: I. 2.	" "	9:894:-
" "	1937	"	10 H.T. I. 2.	" "	8.080:15

I kalkylen för år 1935 har ett belopp av mk 648:60, utgörande resterande utgifter för debitering och uppbörd av ovanberörda landskapsskatt, lagts landskapet till last.

Budgetens uppställning och landskapets räkenskapsväsende.

Genom landskapslagen av den 9 mars 1933, som den 1 januari 1934 trädde i kraft, hava landskapets finansförvaltning och räkenskapsväsende blivit reglerade i noggrann anslutning till de normer, som i riket tillämpas. Från och med år 1934 avskiljas i budget och räkenskaper icke inkomstbringande och inkomstbringande kapitalutgifter från de egentliga utgifterna till en särskild huvudtitel.

Under tidigare år hade praxis på Åland utvecklat sig därhän, att fasta och förslagsanslag fått såsom utgiftsrester kvarstå i böckerna under obestämd tid, vilket vållat delegationen svårigheter och omgångar vid kontrollen. Numera hava landskapsmyndigheterna sökt så begå, att utgiftsresterna i möjligaste måtto inskränkas, och ett stort antal i böckerna kvarstående utgiftsrester hava efterhand ur räkenskaperna avförts. Uti den nyss åberopade landskapslagen hava upptagits bestämmelser i syfte att reglera behandlingen av reservationsanslag och begränsa utgiftsresterna i bokföringen samt påbjuda detaljerade redovisning för förekommande utgiftsrester.

Delegationen har vid denna likasom vid samtliga tidigare treårsregleringar till kompensation godkänt förutom faktiska utgifter jämväl utgiftsrester, Då delegationen emellertid städse vid närmast följande. resp. senare regleringar på det noggrannaste granskar, att samtliga sådana till kompensation godkända utgiftsrester blivit antingen utbetalda utan att ånyo såsom utgifter antecknas uti räkenskaperna eller också såsom förfallna gottskrivits, kommer statsverket icke genom detta förfarande att i något som helst avseende oskäligt belastas, icke ens i form av ränteförlust, ity att statsverket vid utjämningarna tillgodoräknas alla landskapets räntеinkomster, resp. all minskning i ränteutgifterna. Enär likväl kontrollen över utgiftsresterna med ledning av landskapets räkenskaper utgör en omständlig och mycket tidsödande procedur, har delegationen för avsikt att framdeles undersöka, huruvida icke härvid en förenkling av kontrollsystemet kunde genomföras.

Enligt landskapets räkenskaper och delegationens uträkningar uppgingo summa utgiftsrester vid 1937 års utgång:

från året 1936 och tidigare år till mk 155.340:90
" " 1937 " " 637.836:05

---

eller inalles till mk 793.176:95

I samband härmed antecknas, att summa inkomstrester vid 1937 års utgång enligt räkenskaperna utgjorde mk 567.851:75. Dessa rester hava i kalkylen observerats såsom inkomstposter, ooh gäller beträffande kontrollen över desamma vad ovan i fråga om utgiftsrester anförts.

Avlöningstillägg och löneutjämning samt resekostnadsersättning.

Vid utjämningskalkylens uppgörande har delegationen undersökt, huruvida landskapets avlöningsstater varit överensstämmande med rikets allmänna lönenivå och i samband härmed granskat, huruvida de resp. tjänstemän tillkommande ålders- och familjetillägg utgått efter de normer, som i riket äro gällande, samt huruvida den resekostnadsersättning, som tillkommer landskapets tjänstemän, är avpassad efter de i riket för resp. befattningshavare gällande grunder.

Enligt vad delegationen funnit, hava avlöningsförhållandena för landskapets tjänstemän och befattningshavare i allmänhet motsvarat löneförmånerna för liknande eller jämförbara löntagare i rikets tjänst. I ett par fall, som här nedan skola närmare beröras, har avlöningen dock ansetts överstiga sagda skälighetsgräns och det överskjutande böra stanna landskapet till last.

Uti statsförslaget för år 1937 har Riksdagen beviljat ett anslag av 20 miljoner mark till utjämnande av statstjänstemännens löner samt därutöver den 5 maj sagda år ett tilläggsanslag av 12.500.000:- mark för förhöjning av lönerna för sådana befattningshavare med en grundlön av 18.000:- mark och därunder, vilka icke erhållit löneförhöjning ur förstberörda i statsförslaget upptagna anslag. Dispositionen av förstnämnda anslagsbelopp har fastställts genom förordning av den 26 februari 1937 sålunda, att löneförhöjningen i regeln kommit vederbörande till godo, räknat från årets början. Det senare anslagsbeloppet har av statsrådet efter prövning fördelats och kommit bl.a. vaktmästare och renskriverskor till godo, räknat från den 1 april 1937.

I framställning av den 10 februari 1937 har landskapsnämnden hos landstinget hemställt, att ett anslagsbelopp av 75.000:- mark måtte anvisas för utjämning av landskapstjänstemännens avlöningsförmåner enligt samma grunder, som vid omförmälda löneреglering i riket tillämpats. Efter det landstinget beviljat nödigt anslagsbelopp, har den avsedda löneregleringen dels från början av år 1937, dels räknat från den 1 april samma år av landskapsnämnden genomförts inom resp. förvaltningsgrenar. Dessa löneförhöjningar hava av delegationen vid bidragsregleringen uppmärksammats, men hava desamma icke påkallat någon erinran ur kompensationssynpunkt. Bl.a. följande grup-

per av befattningshavare hade ur ifrågavarande utjämningsanslag (10 H.T. I. 14) erhållit löneförhöjning: landskapskamreraren och en del av personalen vid landskapsnämnden, polismästaren i Mariehamn och polisbetjäningen, sjukhusläkaren vid Ålands allmänna sjukhus och en del av sjukvårdspersonalen.

Vad ålderstilläggen angår har delegationen konstaterat, att landskapsmyndigheternas tjänsteårsberäkning överensstämmer med resp. i riket tillämpade grunder för ålderstilläggens utgivande.

Grunderna för resekostnader och dagtraktamenten åt landskapets tjänstemän äro jämlikt landskapslag av den 16 december 1931 fastställda i konformitet med de i riket gällande tarifferna; ett antal reseräkningar har av delegationen granskats, och hava resp. ersättningsbelopp härvid på något undantag när befunnits debiterade enligt grunder, som ur reciprocitetssynpunkt böra godkännas.

Behandlingen av subventioner och understöd ur kompensationssynpunkt.

Vid treårskalkylens uppgörande har delegationen, i analogi med förfarandet vid de senaste bidragsregleringarna, följt den grundsats, att bidrag och understöd för resp. förvaltningsändamål böra kompenseras vid utjämningen, såvitt de utgå efter i huvudsak enahanda grunder som bidrag och understöd av statsmedel för liknande ändamål i övriga delar av riket, eller till beskaffenhet och belopp motsvara kostnaderna för jämförliga, av staten upprätthållna eller understödda inrättningar och företag. De kompensationsspörsmål, som härvid framträtt, skola behandlas i samband med resp. utgiftsgrupper.

x x
x

Vid granskningen av de utgiftsgrupper, som hänföra sig till landstinget och den centrala landskapsförvaltningen samt till de av landskapet övertagna förvaltningsressorterna, hava i tillämpliga delar iakttagits de principiella synpunkter och tolkningsregler, för vilka tidigare redogjorts. I det följande skall delegationen i korthet antyda de riktlinjer, som blivit vid detaljgranskningen följda vid utjämningskalkylens uppgörande. Grupperingen av de olika förvaltningsgrenarna är gjord med ledning av landskapets budgetuppställning.

A. Landstinget och landskapsnämnden (1 och 2 H.T.)

De i landskapet tillämpade grunderna för beräkning av arvoden och resekostnader för medlemmarna av landstinget och landskapsnämnden hava av delegationen prövats skäliga vid jämförelse med de dagtraktamenten, som enligt i riket gällande normer utgå för offentliga värv av enahanda art. Dock har av en medlem i delegationen anmärkts, att det av landskapsnämndens ledamot från Kökar debiterade dagtraktamentet för resedagar mk 120:- icke kunde ur reciprocitetssynpunkt godkännas.

Landstingets bibliotekarie, som flyttat från Mariehamn till Hammarland efter det han utsetts till bibliotekariebefattningen, hade enligt räkenskaperna uppburit mk 258:- i ersättning för en den 15 februari 1935 till Mariehamn företagen tjänsteresa. Enär befattningshavare i riket, bosatta å annan ort än stationsorten, ej äro berättigade till resekostnadsersättning för resor till och från den ort, där de hava sin tjänstgöring, har delegationen ansett nu ifrågavarande utgiftspost icke ur principiell synpunkt kunna godkännas till kompensation. Beloppet har alltså i 1935 års kalkyl vid 1 H.T. I. 2. förts utom kolumn.

Under trienniet hava särskilda nya befattningar vid landskapsnämnden inrättats och vissa löneregleringar ägt rum.

På grund av det ökade renskrivningsarbetet har från år 1935 inrättats en andra renskriverskebefattning med en årsavlöning av mk 14.400:-. Samma avlöning har observerats för bokförarbiträdet, som tidigare uppburit en lön av mk 12.000:-, på grund av att denna funktionär dåmera till följd av finansförvaltningens omorganisation hade enbart från denna tjänst full sysselsättning. Övriga avlöningar vid landskapsnämnden utgingo under år 1935 med oförändrade belopp.

Uti 1936 års avlöningsstat har den förändring vidtagits, att landskapsagronomen, landskapsforstmästaren och landskapsarkeologen överförts till 2 H.T. I. 1. Landskapsagronomens avlöning hade förhöjts från mk 39.000:- till mk 43.500:-. Såsom motiv härför har framhållits, att till agronomens

åligganden enligt den för honom fastställda nya instruktionen hörde bl.a. ledning och övervakning av lantbruksinstruktionsverksamheten i landskapet, samt tjänstgöring såsom boställsinspektör, vadan hans verksamhet sålunda kunde anses motsvara lantbruksingeniörernas i riket.

Enligt 1937 års budget hava agronomens och arkeologens avlöningar höjts till mk 52.500:- resp. 43.500:- från mk 43.500 resp. mk 36.000:- år 1936. Biträdande kassörens avlöning har höjts från mk 16.800:- till mk 19.500:-.

Löneförhöjningen för agronomen motiveras av landskapsmyndigheterna därmed, att denna funktionär, som ägde bevaka huvudnäringens intressen, borde i avlöningshänseende vara likställd med landskapsforstmästaren, som fyllde samma uppgift för en binäring. I agronomens omfattande och krävande tjänsteverksamhet ingår bl.a. föredragning av till lantbruket, särskilda dess binäringar och föreningsrörelse hörande ärenden inom landskapsnämnden.

Beträffande arkeologens avlöning framhålles i budgethandlingarna, att arkeologiska kommissionen i avgivet utlåtande ansett lönen i jämförelse med motsvarande funktionärers vid kommissionen avlöningsförhållanden böra utgöra mk 43.500:-. Tjänstens nödvändighet hade icke blott av landskapet utan även av olika rikets myndigheter fastslagits och numera hade befattningen stabiliserats genom den nya överenskommelseförordningen i ämnet.

Vad sedan angår biträdande kassörens grundlön har en uppflyttning i högre löneklass ansetts motiverad genom det med tjänsten förenade direkta ansvaret. Den höjda avlöningen komme i alla fall att med c:a mk 6.000:- understiga lönestandarden för motsvarande befattningshavare vid privata bankkontor.

Övriga under detta mom. upptagna befattningshavare hava enligt budget uppburit samma löneförmåner som under år 1936.

Av det tidigare omnämnda utjämningsanslaget har mk 9.000:- anvisats till reglering av de till landskapsstyrelsen hörande avlöningar enligt följande fördelning:

Landskapskamrararen, tillskott för år 1937			mk 4.500:-
Renskriverska	d:o	d:o	" 1.200:-
Kanslist	d:o	d:o	" 1.200:-
Bokföringsbiträde	d:o	d:o	" 1.200:-
Vaktmästare (tillägg fr.1/4 1937)			" 900:-
			mk 9.000:-

Den i ovanstående måtto berörda ökningen av avlöningsbudgeten har icke ur kompensationssynpunkt givit skäl till påminnelser. Frågan om kompensation av landskapssekreterarens avlöningsförmåner kommer att här nedan vidare behandlas.

Avlöningen för landskapssekreteraren, som redan från år 1928 höjdes från mk 57.000:- till mk 63.000:-, varav dock endast det förra beloppet vid de tre föregående bidragsregleringarna godkänts till kompensation, har även under år 1935 utgått med det förhöjda beloppet mk 63.000:-. Delegationen uttalade vid senaste treårsreglering den mening, att nämnda lönetillägg icke kunde ur reciprocitetshänsyn godkännas, så länge landssekreterartjänsten på Åland, med vilken landskapssekreterarbefattningen närmast är jämförbar, åtföljes av en grundlön av mk 57.000:-. Landskapssekreteraren erhållet visserligen - framhöll delegationen - en del angelägenheter, ex. lagberedning, som icke hörde till landssekreterarens arbetsuppgifter, men i stället ankomme icke å honom behandling av administrativa besvärsmål. Vid bedömandet av dessa funktionärers tjänsteställning vore även att märka, att landssekreteraren under landshövdingens frånvaro jämte landskamreraren självständigt representerade länsstyrelsen och under eget ansvar handlade dess åligganden, varemot landskapssekreteraren icke ombetrotts liknande skyldigheter. - På nu anförda grunder har delegationen jämväl vid denna treårsavräkning ansett sig kunna av sekreterarens avlöningsbelopp för år 1935 till kompensation godkänna en årsavlöning av endast mk 57.000:-, varemot återstoden mk 6.000:- per år icke vid beviljande av bidrag beaktats. Resp. avdrag har även observerats vid beräkningen av landskapssekreteraren tillkommande ålderstillägg för sagda år.

En medlem har vid prövningen av denna kompensationsfråga ansett den förhöjda avlöningen stå i riktig proportion till landskapssekreterarens under de senare åren och särskilt genom polisförvaltningens övertagande betydligt ökade arbetsbörda och tjänsteansvar. Vid avlöningens bestämmande borde även hänsyn tagas till svårigheten att till denna krävande post erhålla kvalificerade funktionärer. Denna ledamot ville fördenskull kompensera landskapssekreterarens förhöjda lön till fullt belopp. Likaså har av en annan medlem framhållits, att den avlöning landssekreteraren i Mariehamn uppbär visserligen tidigare kunnat läggas till grund för delegationens kompensationsprövning. Emellertid bleve jämförelsen mer och mer vil-

seledande i den mån landskapsnämnden övertagit allt flere förvaltningsgre-
nar med ty åtföljande ökat arbete för landskapssekreteraren, medan å
andra sidan landssekreterarens arbetsbörda ständigt minskades. Berörda
jämförelse måste numera anses obillig. Kompensationsfrågan borde förty
upptagas till ny prövning, och ansåg sagda ledamot för sin del landskaps-
sekreterarens avlöning mk 63.000:- vid jämförelse med lönerna i riket va-
ra skälig och väl motiverad samt på grund härav böra till fullt belopp
kompenseras.

Vid fastställandet den 16 december 1935 av budgeten för år 1936 hade landstinget beslutat nedsätta landskapssekreterarens grundlön till det ur-sprungliga beloppet mk 57.000:-. Därjämte tilldelades sekreteraren ett personellt tillskott för lagberedningsarbeten, beräknat till mk 6.000:- per år. Under januari månad år 1936 uppbar sekreteraren lön enligt 1935 års stat efter beräkning av mk 63.000:- per år, detta på grund därav att landstingets beslut rörande budgetregleringen vid årets början ännu icke trätt i kraft. Från februari till och med november månader uppbar han grundlön och tillskott, det senare med mk 500:- per månad, enligt den i 1936 års budget angivna beräkningsgrunden.

Emellertid hade Högsta förvaltningsdomstolen medelst utslag av den 22 oktober 1936 i anledning av landskapssekreterarens besvär förklarat, att sekreteraren icke lagligen kunnat genom beslut av landstinget eller land-skapsnämnden fråntagas rätt att uppbära den avlöning, som före landstingets beslut den 16 december 1935 tillkommit honom såsom innehavare av sagda tjänst. Till åtlydnad av detta utslag hade sekreteraren för december må-nad år 1936 ånyo tilldelats grundlön efter beräkning av mk 63.000:- per år jämte det sekreteraren med stöd av sagda utslag för månaderna februari - november fått uppbära ett tillskott av mk 500:- per månad eller samman-lagt för tio månader mk 5.000:-. Sålunda hade sekreteraren under år 1936 uppburit sammanlagt mk 68.000:-.

Budgeten för år 1937, som fastställdes av landstinget den 26 november 1936 och sålunda innan Högsta förvaltningsdomstolens utslag utgivits, upp-tog en grundlön av mk 57.000:- åt landskapssekreteraren samt ett tilläggs-arvode för lagberedning av mk 6.000:-. På grund av åberopade utslag hade sekreteraren emellertid under hela året 1937 uppburit mk 63.000:- såsom grundlön. Det i budgeten upptagna anslaget för lagberedning hade under år 1937 av landskapsnämnden innehållits.

Vid prövningen av denna utjämningsfråga, såvitt angick året 1936, har delegationen med stöd av de skäl, som legat till grund för avgörandet vid senaste treårsreglering och i betraktande jämväl därav, att förberörda tillskottsarvode i själva verket av landskapsmyndigheterna betraktats så-som en gottgörelse för den reducerade lönen, beslutat att endast ett be-lopp av mk 57.000:- skall till kompensation godkännas i årsavlöning åt landskapssekreteraren. Vad denne härutöver under år 1936 uppburit i lön och arvode, sammanlagt mk 11.000:-, har fördenskull i utjämningskalkylen förts utom kolumn. Ett avdrag av mk 720:- har därjämte gjorts å 2 H.T. I. 2., motsvarande resp. minskning av sekreterarens ålderstillägg.

Även vid detta avgörande har meningsskiljaktighet yppats. En medlem har framhållit, att han i ärendets tidigare skede varit beredd att till kompensation godkänna en grundavlöning av mk 63.000:-. Då nu enligt land-stingets budgetbeslut sekreteraren tillagts ett särskilt arvode för lagbe-redning och detta arvode ur reciprocitetssynpunkt måste anses skäligt har bemälda medlem bifallit till kompensation av det under år 1936 av sek-reteraren uppburna beloppet mk 68.000:-.

En annan medlem har ansett det tydligen framgå, att det av landstinget beviljade arvodestillägget varit avsett att utgöra ett vederlag för den löneminskning, som vidtagits på grund av delegationens inställning till kompensationsfrågan. Vid dennas bedömande borde delegationen utgå ifrån att arvodestillskottet utgjorde en del av sekreteraravlöningen. Ett be-lopp av mk 63.000:- borde skäligen till kompensation godkännas och endast det tillskott mk 5.000:- sekreteraren härutöver uppburit föras utom kolumn.

Då Ålandsdelegationen slutligen i delvis förändrad sammansättning ägt taga ståndpunkt till denna kompensationsfråga, såvitt angick året 1937, har delegationen funnit, att huvudmotivet för dess tidigare kompensations-vägran numera bortfallit, efter det landssekreteraren i landskapet Åland fått sin avlöning ökad till mk 63.000:-. Såväl av reciprocitetshänsyn som ur billighetssynpunkt och med fäst avseende å landskapssekreterarens makt-påliggande och omfattande arbetsuppgifter kan detta avlöningsbelopp numera ej anses oskäligt. Delegationen har fördenskull för år 1937 godkänt avlö-ningsbeloppet till kompensation utan avdrag.

En medlem har, under åberopande av sin tidigare uttalade avvikande uppfattning, velat godkänna endast mk 57.000:- till kompensation. Att landssekreteraren vid länsstyrelsen i Mariehamn erhållit löneförhöjning kunde icke läggas till grund för jämförelse, ity att detta tillägg kommit honom till godo först från innevarande års början.

Övriga utgiftsmoment under första och andra huvudtitlarna hava icke givit anledning till erinran ur kompensationssynpunkt. Frågan om landskapsarkeologens avlöning skall i annat sammanhang beröras.

Landskapets utgifter under förenämnda tvenne huvudtitlar för åren 1935 - 1937 framgå ur följande sammanställning:

år 1935 (frånsett kostnaderna för polisväsendet)	mk	755.381:50
" 1936	"	883.998:70
" 1937	"	1.012.982:80

Landskapets polisväsende. (från år 1936 under 3 H.T.).

Polisförvaltningen på Åland har övertagits av landskapet, räknat från den 1 juli 1932, i enlighet med överenskommelseförordningen av den 27 maj sagda år, vars giltighetstid genom förordning av den 13 juni 1935 förlängts att gälla från den 1 juli sistsagda år intill dess annorlunda stadgas. Vid jämförelse mellan de till landskapets polisväsende hörande utgiftsposterna med motsvarande kostnader enligt statsbudgeten för resp. år har delegationen funnit, att landskapets utgifter äro noggrannt avpassade efter de anslagsposter statsförslagen upptaga. Av det tidigare berörda anslaget för utjämning av tjänstemännens löner (10 H.T. I. 14) hade ett belopp av mk 7.040:- anvisats till ökande av stadspolisens avlöningsförmåner. Ur detta anslag har polismästaren erhållit ett **lönetillägg** av mk 3.000:- per år, överkonstapeln ett tillägg av mk 1.500:- per år och poliskonstaplarna envar mk 1.200:- per år, allt räknat från årets början.

Ur samma anslag har till reglering av landspolisens avlöning anvisats mk 9.900:-, vilket anslag fördelats sålunda, att äldre och yngre poliskonstaplar erhållit ett tillägg av mk 900:- per år, räknat från den 1 april 1937. Härigenom hade avlöningen för äldre och yngre konstapel höjts med mk 75:- per månad och sålunda under året 1937 utgått med resp. mk 14.000:- och mk 13.500:-.

Landskapets utgifter för polisväsendet hava utgjort:

år 1935	mk	380.432:25
" 1936	"	388.727:70
" 1937	"	425.182:80

B. Hälso- och sjukvården (3 H.T., under åren 1936 och 1937 4 H.T.).

Avlöningen för distriktsläkare mk 57.000:- samt de av landskapet utgivna bidragen till avlönande av kommunalläkare och kommunaldjurläkare hava beräknats med iakttagande av de i riket gällande normer.

Anslagen för Ålands allmänna sjukhus hava av delegationen granskats med ledning av sjukhusförvaltningens specialräkenskaper.

Någon ökning av sjukhusets ordinarie lönestat har icke ägt rum under åren 1935 och 1936. Däremot har sjuksköterskepersonalen vid Ålands allmänna sjukhus genom en av landskapsnämnden vidtagen lönereglering tilldelats temporära tillägg utöver stat, och har såsom motiv härför anförts de täta ombyten, som inträffat bland personalen, och svårigheten att till sjukhuset erhålla kompetenta sjuksköterskor. Nämnda tillägg belöpte sig för år 1935 till mk 4.200:-, vilken utgift påförts landskapsnämndens dispositionsmedel för sjukhuset, konto 3 H.T. II. 11.

Delegationen har ansett förenämnda lönetillägg, vilka överstiga de avlöningsbelopp, som under nämnda år för jämförbara befattningar i riket utgivits, icke kunna till kompensation godkännas, varför sagda belopp i kalkylen förts utom kolumn.

För år 1937 hava följande löneförhöjningar utgått, huvudsakligen ur utjämningsanslaget (10 H.T. I. 14.):

Sjukhusläkaren fr.	1/1	-37	mk	48.000:-	(tidigare mk	39.000:-)
Ekonomen	"	1/4	"	13.500:-	("	" 12.600:-)
Översköterskan	"	"	"	18.000:-	("	" 16.800:-)
Sköterskor	"	"	"	16.800:-	("	" 15.600:-)
T.f. sköterska			"	13.500:-	("	" 12.600:-)
Kosthållerska	"	"	"	13.500:-	("	" 12.600:-)
Köksa	"	1/7	"	6.000:-	("	" 4.200:-)

Ambulerande köksbiträde (nytt) fr. 1/8 mk 3.000:- per år.
Mot dessa löneförhöjningar har delegationen ur reciprocitetssynpunkt icke något att erinra.

Utgifterna för kosthållningen vid Ålands allmänna sjukhus (31 sjukplatser) uppgingo per utspisningsdag under år 1935 till mk 6:21, under år 1936 till mk 6:79 samt under år 1937 till mk 7;55. Till jämförelse bör nämnas att medelsiffrorna under åren 1935 - 1937 vid nedannämnda sjukhus i riket uppgått:

	År 1935.		År 1936.		År 1937.	
Lovisa	7:51	(40 pl.)	7:29	(40 pl.)	7:40	(40 pl.)
Nurmes	5:52	(30 ")	5:57	(30 ")	6:04	(30 ")
Jyväskylä	6:59	(80 ")	6:54	(80 ")	6:78	(80 ")
Joensuu	6:60	(58 ")	6:37	(58 ")	7:05	(58 ")

Medeltalet för allmänna sjukhusen i riket utgjorde

6:57	6:53	6:87

Delegationen har av dessa medelsiffror funnit, att utgifterna för kosthållningen vid Ålands allmänna sjukhus under trienniet visat tendens att stiga. I betraktande likväl därav, att livsmedelsprisen på Åland i allmänhet varit högre än på fastlandet, synas utgifterna för kosthållningen vid sagda sjukhus för åren 1936 och 1937 kunna anses jämförbara med motsvarande kostnader vid rikets allmänna sjukhus, medan siffrorna för 1935 understiga resp. genomsnittssiffror i riket. Delegationen har fördenskull godkänt nu ifrågavarande utgiftsposter till kompensation med oavkortade belopp.

Utgifterna för medicinalier, förbandsmaterial och instrument, uppgå per sjukvårdsdag till mk 5:64 år 1935, mk 6:24 år 1936 och mk 6:28 år 1937. Uti rikets allmänna sjukhus stego resp. medelsiffror till mk 4:21, 4.04 och 3:69 (vid Lovisa sjukhus dock till mk 7:63 för sistnämnda år).

Delegationen har visserligen funnit, att ifrågavarande kostnader vid jämförelse med rikets motsvarande utgifter förefalla något drygt tilltagna, men då utgifterna, ehuru sparsamhet veterligen iakttagits, visat sig nödvändiga för anskaffningen, har delegationen ansett sig kunna godkänna desamma till kompensation med fulla belopp.

Utgifterna för värme och lyse uppgingo, engångsutgifter frånräknade, per sjukvårdsdag: år 1935 till mk 5:67, år 1936 till mk 7:02 och år 1937 till mk 5:14. I rikets allmänna sjukhus stego motsvarande kostnader år 1935 till mk 4:89, år 1936 till mk 4:92 och år 1937 till mk 4:86 (vid Lovisa sjukhus sistsagda år dock till mk 13:27).

De löpande kostnaderna för värme och lyse hava i genomsnitt företett en vikande tendens. Den relativa stegring av bränsleutgifterna för år 1936, som räkenskaperna utvisa, har utjämnats genom det jämförelsevis låga utgiftsbeloppet för år 1937. Hithörande utgifter hava godkänts till kompensation med fulla belopp.

Övriga löpande utgifter för sjukhuset hava befunnits kalkylerade med skäliga belopp och icke ur kompensationssynpunkt påkallat någon anmärkning.

Kostnaderna för uppförande av sjukstugan i Kumlinge hade av landstinget påförts den ordinarie budgeten, men vid senaste treårsavräkning ansåg delegationen, att dessa utgifter icke skulle vid den ordinarie regleringen beaktas. På därom av landstinget gjord framställning beslöt delegationen sedermera den 20 mars 1936 att ett extraordinarie statsbidrag, stort mk 755.000:- skulle för ändamålet anvisas, och blev detta beslut stadfäst av Republikens President den 19 juni samma år.

Årsanslagen för sjukstugan motsvara enahanda anslag för sjukstugan å Lavansaari - Utö. Läkarens arvode har utgått med samma belopp som i riket anvisas eller mk 2.400:-. Sjuksköterskan åtnjuter samma avlöning, som i riket för år 1937 uppburits, eller mk 15.600:-. (Ur utjämningsanslaget har sköterskan, räknat från den 1 april 1937, erhållit ett tillskottsarvode av mk 100:- i månaden). Härtill komma smärre poster för betjäning och extra arbetskraft.

Sedan den förra ekonomen, som åtnjutit ett arvode av mk 2.400:- per år, i början av år 1936 avgått från sin befattning, organiserades sysslan sålunda, att vid sjukstugan anställdes en gårdskarl, som tillika fungerar såsom maskinist och ekonom. Denna funktionär åtnjuter en avlöning av mk 8.400:- per år.

Utgiften för kosthållning per vårddag uppgick i genomsnitt till mk 6:95 för år 1936 och mk 7:07 för år 1937. Motsvarande kostnad för Lavan-

saari sjukstuga steg år 1937 till mk 8:24. Medelkostnaden för medicinaler och förbandsmaterial uppgick år 1936 till mk 6:96 och år 1937 till mk 6:05; vid Lavansaari sjukstuga stego dessa utgifter sistnämnda år till mk 5:93. Medelkostnaden per vårddag för värme och lyse uppgick till resp. 19:95 och 8:31, vid Lavansaari sjukstuga för år 1937 till mk 14:28.

Samtliga under 3 (resp. 4) H.T. III kap. upptagna utgifter för Kumlinge sjukstuga hava godkänts till kompensation.

Under konto 3 H.T. IV. 3. av 1935 års räkenskaper (landskapsnämndens dispositionsmedel) har delegationen observerat en utgiftspost å mk 4.000:- för utgivande av ett studieunderstöd åt distriktsläkaren Ahlnäs. Vid diskussionen angående denna post har av två medlemmar gjorts gällande, att beloppet icke borde godkännas till kompensation, enär jämförbara understöd åt tjänsteläkare, som önska fullfölja sin utbildning och öka sin kompetens, numera icke utgivas i riket. Delegationens flertal har likväl utgått ifrån att vår förvaltningspraxis har att uppvisa flere fall, då tjänsteman efter utnämningen beretts tillfälle att med understöd ur allmänna medel skaffa sig ökad utbildning. Delegationen har på grund härav godkänt sagda utgiftspost till kompensation.

Uti 1936 års räkenskaper finnas under 4 H.T. IV. 5. en utgiftspost å mk 5.072:60 bidrag till byggande av ett kommunalt sinnessjukhus på Åland. Enär denna post, som gäller vissa efterarbeten å byggnaderna och kompletering av inventarierna, är inbegripen uti det extraordinarie statsbidrag till belopp av mk 1.790.397:30 för sinnessjukhuset, som av delegationen den 8 februari 1938 beviljats medelst beslut, vilket av Republikens President stadfästs den 6 maj samma år, har utgiften i bidragskalkylen förts utom kolumn.

Oberoende av frågan om kompensation av landskapets bidrag till anläggningen av det kommunala sinnessjukhuset har delegationen till definitiv behandling upptagit resp. bidrag till underhållet av sagda sjukhus. Dessa bidrag hava påförts följande konti och utgått med nedan angivna belopp:

för år 1935.

3 H.T. IV. 5. mk. 164.538:-

för år 1936.

4 H.T. IV. 6. mk 187.902:-

för år 1937.

4 H.T. IV. 7. mk 207.636:-

Enär årsunderhållsbidraget till distriktssinnessjukhus i riket utgår enligt lagstadgade grunder utan avseende därå, huruvida grundläggningsbidraget utfallit eller icke, samt det åländska sinnessjukhuset vid av medicinalstyrelsen föranstaltad inspektion befunnits ur sanitär - teknisk synpunkt fylla de krav, som i riket uppställas, har delegationen beslutat till fullt belopp kompensera nu ifrågavarande underhållsbidrag, som utgått med noggrann tillämpning av de i rikets lagstiftning fixerade grunder.

Vid behandlingen av frågan om utverkande av extraordinarie statsbidrag för täckande av sinnessjukhusets grundläggningskostnader gjordes det gällande, att ett legalt hinder för bidragets beviljande låge uti den omständigheten, att landskapet för sin del tagit andelar i sinnessjukhuset och gjort anspråk på täckning för den hälft av grundläggningskostnaderna, som motsvaras av dessa direkte av landskapet övertagna sjukvårdsplatser och som inkalkylerats i den av landstinget äskade bidragssumman. Detta förhållande har synbarligen varit en medverkande orsak därtill, att landstingets första anhållan om utverkande av statsbidrag för ifrågavarande ändamål icke leddes till åsyftat resultat. Sedermera blev detta hinder av landskapsförvaltningen undanröjt, i det att resp. andelar i sinnessjukhuset, som tidigare tecknats eller inlösts av landskapet, överfördes å de åländska kommunerna. Delegationens förnyade beslut om utgivande av det äskade bidraget blev av Presidenten stadfäst den 6 maj 1938.

Delegationen har vid granskningen av räkenskaperna kunnat konstatera, att de kostnader, som betingats av landskapets övertagande av vissa, sedermera försålda andelar i Ålands sinnessjukhus, varken till kapital eller ränta komma att stanna statsverket till last.

Spörsmålet angående kompensation av landskapsbidraget för Kumlinge apotek, vilket för ettvart av åren 1935, 1936 och 1937 utgått med mk 20.000:-, har av delegationen prövats i ett sammanhang för hela treårsperioden.

För bedömande av denna kompensationsfråga har delegationen från Medi-
nalstyrelsen införskaffat vissa jämförande uppgifter rörande apoteket i
Kumlinge och särskilda apotek i andra delar av riket, bl.a. apoteket på
utön Lavansaari. Härav framgår, att sistnämnda apotek under åren 1934-
1936 åtnjutit ett statsbidrag av mk 20.000:- per år samt att detta bidrag
från och med år 1937 utgått med mk 30.000:-, av orsak att den tidigare
subventionen visat sig vara otillräcklig. Statsbidrag utgå för apoteket
i Petsamo med mk 30.000:-, i Korpo och Ivalo med mk 20.000:-, i Frantsila
med mk 12.000:- och i Kronoby, Kangaslampi, Kuokkala, Pyhäselkä och Kar-
med mk 10.000:- ettvart. Bruttoomsättningen under år 1936 hade utgjort
70.623:80 vid Lavansaari och mk 80.000:- vid Kumlinge apotek. Receptan-
vid sistsagda tvenne apotek hade under åren 1935 - 1937 uppgått, vid det
förra apoteket till resp. 557, 675 och 943 samt vid det senare apoteket
till resp 275, 1221 och 1.137.

Dessa uppgifter giva enligt delegationens mening vid handen, att rö-
relsen vid Kumlinge apotek är av den omfattning, att inrättningen måste
anses fylla sitt ändamål och vara av ortsförhållandena och det lokala be-
hovet påkallad, nyttig och nödvändig. Delegationen har vid besök i Kum-
linge under sommaren år 1937 övertygat sig om att apoteksrörelsen är i
goda händer och skötes på ett tillfredsställande sätt. Apoteket, som är
beläget i grannskapet av Kumlinge sjukstuga, utgör numera ett nödvändigt
komplement till sjukstugan och till den läkarvård, som i utskärssocknarna
under ofta svåra samfärdselförhållanden handhaves av distriktsläkaren.

Frågan om inrättande av ett apotek i Kumlinge upptogs av landskapsmyn-
digheterna i samråd med inrättandet av en distriktsläkartjänst för Föglö,
Sottunga, Kumlinge, Brändö och Kökar. Den nyutnämnde distriktsläkaren
tillträdde sin befattning i början av år 1931 och hans åligganden äro ge-
nom överenskommelseförordning av den 3 oktober 1930 reglerade i anslut-
ning till distriktsläkartjänsterna i riket. Landskapsnämndens framställ-
ning om inrättande av apoteket i Kumlinge blev däremot av statsrådet till
en början avslagen på den grund, att ett apotek därstädes, med beaktande
av de jämförelsevis stora grundläggningskostnaderna och ett begränsat in-
vånarantal, antogs icke komma att bära sig utan ett ansenligt årligt stats-
anslag. Det må i samband härmed framhållas, att det år 1933 inrättade
apoteket i Lavansaari hörde till ett läkardistrikt, vars invånarantal en-
ligt den officiella statistiken för år 1936 med c:a 1000 personer under-
steg invånarantalet i Kumlinge läkardistrikt.

Den 15 maj 1931 ingick landskapsnämnden till inrikesministeriet med
förnyad framställning om inrättande av ett apotek i Kumlinge och erinrade
därvid att ev. utgifter för apotekets subventionering komme att bäras av
landskapet och att desamma icke skulle falla statsverket till last. Minis-
teriet beslöt sedermera den 8 oktober 1934 att tillåta inrättandet av ett
självständigt apotek i Kumlinge, dock under villkor, att landskapet Åland
förbunde sig att tillsvidare med minst mk 20.000:- årligen bidraga till
apotekets underhåll. Uti skrivelsen till medicinalstyrelsen av den 18 ok-
tober 1934 avgav landskapsnämnden, å landskapets vägnar, förbindelse att
bevilja ett landskapsunderstöd till äskat belopp för apotekets upprätt-
hållande.

Delegationen anser det hava ålegat landskapsnämnden att i sin skrift-
växling med statsmyndigheterna tydligt förklara, huruvida den erbjudna
landskapssubventionen skulle påföras landskapets egna medel eller betrak-
tas såsom en utgift, som komme att indragas i treårsavräkningen och så-
lunda ev. kunde i sista hand stanna statsverket till last. Genom de begag-
nade uttrycken hade statsmyndigheterna synbarligen bibragts den uppfatt-
ning, att det förra alternativet åsyftats. Enligt delegationens mening
kan detta förhål dock icke inskränka delegationens lagstadgade befogenhe-
ter vid kompensationsfrågans avgörande, utan bör densamma objektivt bedömas
med stöd av självstyrelselagens reciprocitets- och proportionalitetsgrun-
der och landskapets legitima anspråk härutinnan beaktas enligt rättvisans
och billighetens krav.

Av den i ärendet förebragta utredningen har delegationen såsom redan an-
tytts funnit, att apoteket i Kumlinge på grund av rörelsens omfattning fyl-
ler sitt ändamål och tillgodoser ett verkligt behov för skärgårdsbefolk-
ningen ävensom att förutsättningarna för apotekets förläggande till denna
plats måste anses fullt motsvara de förhållanden, som uti riket i analoga
fall (ex. beträffande apoteket i Lavansaari) lagts till grund för bevil-
jande av statsbidrag. Enligt 26 § självstyrelselagen får skattetungan i
landskapet Åland icke i förhållande till av landskapet åtnjutna förmåner i
proportionsvis högre grad belasta landskapets inbyggare än beskattningen
för motsvarande ändamål annorstädes i republiken. Delegationen har på des-
sa grunder beslutat kompensera ifrågavarande landskapssubvention till fullt

belopp.

En medlem har uttalat den mening, att delegationen icke kunde anses berättigad att kompensera ifrågavarande utgiftspost, innan det villkor, under vilket förmånen av apotekets inrättande beviljats landskapet, blivit avlyftat. Därest landskapet härigenom bleve högre beskattat än inbyggarna i övriga delar av riket, vore detta beroende därpå, att landskapet på egen anhållan beviljats nämnda förmån.

Övriga av hälso- och sjukvården påkallade utgifter: bidrag till avlönande av barnmorskor, dispositionsmedel, anslag för föreningen Folkhälsan, för dispensärverksamhet och moderskapsrådgivning samt understöd åt Ålands barnbördshus hava icke påkallat någon anmärkning i kompensationsavseende.

Landskapets utfifter under huvudtiteln hälso- och sjukvården för åren 1935 - 1937 framgå ur följande sammanställning:

år 1935	mk	913.532:10
" 1936	"	999.055:95
" 1937	"	1.035.663:75

C. Undervisningsväsendet (4 H.T., under åren 1936 och 1937 5 H.T.).

Utgifterna för Ålands lyceum och Mariehamns högre navigationsskola hava av delegationen granskats med ledning av dessa läroanstalters specialräkenskaper.

Vid granskningen av de till sagda utgiftsgrupper hörande poster för åren 1935 - 1937 har delegationen funnit, att avlöningar, lönetillägg och tjänstgöringsarvoden vid dessa undervisningsanstalter, på sätt i överenskommelseförordningen av den 27 juni 1924 förutsättes, utgått enligt samma grunder som i riket tillämpas. Några förändringar i resp. lönestater hava icke under trienniet ägt rum. Vaktmästaren och eldaren-gårdskarlen hava, räknat från den 1 april 1937, vardera erhållit ett lönetillägg ur utjämningsanslaget, till belopp av mk 100:- per månad.

Samtliga utgiftsposter för lyceet och navigationsskolan hava utan avdrag godkänts till kompensation.

Vid prövningen av utgifterna för folkskolväsendet har delegationen konstaterat, att hithörande utgifter (avlöning åt folkskollärare, ålders- och familjetillägg, timarvoden, byggnadshjälp åt landskommunerna, understöd åt landskommunerna för upprätthållande av folkskolväsendet, extra understöd åt landskapets fattigaste och glest befolkade landskommuner samt bidrag åt Mariehamn för dess folkskolväsende) under trienniet utgått enligt enahanda grunder, som i riket tillämpas, och hava desamma av delegationen kompenserats till fullt belopp.

Lanthushållskurser, hemslöjdsskolor, ambulerande sjömansskola, kock- och stuertskola, främjande av yrkesutbildning.

Samtliga hithörande utgiftsposter hava godkänts till kompensation.

De utgivna anslagen för biblioteks- och studiecirkelverksamhet, främjande av vetenskapliga, litterära och konstnärliga strävanden, teatrar, sångkörer och orkestrar, folknykterhetens främjande, idrottsorganisationer, Ålands ungdomsförbund samt landskapsnämndens dispositionsmedel för undervisningsändamål lämna med avseende å belopp och ändamål icke rum för påminnelser ur kompensationssynpunkt.

Fornvården.

Samtliga till denna ressort hörande utgifter hava av delegationen upptagits till prövning i ett sammanhang för hela trienniet 1935 - 1937.

a) Landskapsarkeologens avlöning.

Arkeologen hade under sagda år uppburit i avlöning:

år 1935	mk	36.000:-
" 1936	"	36.000:-
" 1937	"	45.500:-

Vid bidragsregleringen för åren 1933 och 1934 hade landskapsarkeologens avlöning av delegationens majoritet upptagits såsom en kompensationspost till fullt belopp, medan en minoritet på framhållna skäl påyrkat, att beloppet icke skulle vid utjämningen beaktas (jfr. serie V, sid. 66 ff.). Efter det Presidenten förkastat beslutet i denna del, upptog delegationen kom-

289

pensationsfrågan till förnyad prövning, varvid majoriteten den 21 dec
1935 kom till det resultat, att avlöningsbeloppet för tiden 1/9 1933 -
1934 skulle gå i kompensation. Från sistsagda datum hade landskapsmyn
heterna, som kort förut uppsagt då gällande överenskommelseförordning av
år 1924, förklarat sig icke mer ärna tillämpa densamma. Avlöningen för
tiden 1/9 1934 till årets slut fördes på grund härav utom kolumn. En med
lem godkände hela avlöningssumman till kompensation, medan en annan med
lem ansåg beloppet böra i sin helhet från utjämningssumman avdragas och
bestridas av landskapet självt. (Jfr. Serie V sid, 82 ff.).

Delegationens sålunda rättade beslut vann Presidentens stadfästelse.
Den 4 september 1936 utfärdades sedermera en ny överenskommelseförordning
rörande fornminnesvården på Åland, som med upphävande av 1924 års förord
ning förutsätter inrättande av en landskapsarkeologtjänst för biträde vi
förvaltningen av landskapets fornminnesvård.

Ålandsdelegationen har vid särskilda tillfällen (Jfr. bl.a. I s. 113
ff.) hävdat den rättsuppfattning, att lagstiftningsbehörigheten på fornmi
nesvårdens område enligt självstyrelselagstiftningens grundprinciper i k
vudsak borde hänföras till landskapets kompetens, dock med vissa undanta
och modifikationer. Genom 1924 års överenskommelseförordning överfördes
med avvikelse från självstyrelselagens kompetensfördelning, vissa förval
ningsuppgifter på arkeologiska kommissionen, men förordningen genomförde
samtidigt en tudelning av förvaltningen, varvid en icke oväsentlig del fö
behölls landskapsmyndigheterna jämte det en samverkan mellan dessa och ko
missionen anordnades. Landskapet måste förty anses berättigat att ordna
sin anpart av förvaltningen efter egen prövning. På grundvalen av 1924 å
överenskommelseförordning, som gällde ända till dess den nya förordningen
av den 4 september 1936 trädde i kraft, hade landskapet sig ålagt vissa r
tiga förvaltningsuppgifter på fornvårdens gebit, vilka krävde ett eget
kompetent landskapsorgan. Statsarkeologen, dr Nordman, som i detta ärende
biträtt delegationen såsom expert, har förklarat, att befattningen varit
nödvändig och nyttig och att den anställda landskapsarkeologen, som i no-
vember 1934 utsetts till ordinarie innehavare av befattningen, måste anse
kompetent för de rent arkeologiska uppgifter tjänsten medför, samt att
hans formella kompetens motsvarade de krav den för arkeologen fastställda
instruktionen uppställde. Det kan icke göras gällande, att de avlönings-
belopp arkeologen under treårsperioden uppburit skulle vara till beloppet
oskäliga, varför någon åtskillnad i fråga om den tid han handhaft syssla
såsom t.f. resp. ordinariter icke bör ur kompensationssynpunkt uppställas.
Av 16 § i 1936 års överenskommelseförordning framgår, att 1924 års förord-
ning först genom utfärdandet av den nya förordningen blivit upphävd och fö
satt ur kraft. Häri ligger ett erkännande från landskapets sida, att 1924
års överenskommelseförordning ägt giltighet ända till den 4 september 193
då nu gällande överenskommelseförordning promulgerats. Landskapsnämndens
tidigare framhållna felaktiga tolkning i denna fråga får enligt delegatio-
nens åsikt billigtvis icke inverka på utjämningsregleringen, vilken bör
äga rum på rättvis grund och utan att landskapets legitima intressen lider

I enlighet härmed har delegationen beslutat, att landskapsarkeologens a
löningsförmåner för åren 1935 - 1937 skola kompenseras till fullt belopp.

Tvenne medlemmar hava, under åberopande av delegationens den 21 decembe
1935 i principfrågan träffade avgörande, enligt vilket avlöningsbeloppet
för tiden efter den 1 september 1934 borde föras utom kolumn, ansett sig
kunna förorda kompensation först från den tidpunkt, (4/9 1936) då den nya
överenskommelseförordningen trädde i kraft. Till stöd för sin avvikande
mening hava dessa medlemmar hänvisat vardera till sin i ärendets tidigare
skede framförda motivering (se serie V sid. 83 och sid. 84, 1 spalten).

b) Landskapsarkeologens resor och dagtraktamente.

I anslutning till sitt ovan refererade beslut angående kompensation av
landskapsarkeologens avlöningsförmåner för 1935 - 1937 anser delegationen
att utgifterna för arkeologens tjänsteresor och dagtraktamente jämväl skola
gå i kompensation till fullt belopp såväl för år 1935 som för åren 1936 och
1937 (2 H.T. I. 8.).

En medlem ville för sin del medgiva kompensation endast för så vitt i-
frågavarande utgifter hänförde sig till tiden efter den 4 september 1936.

En annan medlem var ense härom, dock så, att kompensation borde vägras
enbart för sådana utgifter före nämnda datum, som avsåge rent arkeologiska
uppgifter, men icke för arkeologens etnografiska och arkivverksamhet.

c) Anslag för fornvården.

I överensstämmelse med delegationens beslut i huvudfrågan hava samtliga hithörande utgifter godkänts till kompensation utan avdrag.

Tvenne medlemmar hava i anslutning till sina här ovan uttalade avvikande åsikter velat föra utom kolumn utgifterna för de av arkeologen utförda grävningsarbeten, för såvitt desamma hänförde sig till tiden före den nya överenskommelseförordningens ikraftträdande.

Övriga anslag för fornvården hava utan anmärkning kompenserats.

Ålands lantmannaskola.

Samtliga anslag för denna, landskapet direkte underlydande skola hava kompenserats till fullt belopp. Avlöningar för föreståndare och lärarpersonal hava utgått med oförändrade belopp och motsvara vad i riket utbetalas åt jämförbara befattningshavare.

Ålands folkhögskola.

Ålands folkhögskola har under trienniet subventionerats av landskapet. Härvid hava de i riket tillämpade resp. normer i huvudsak iakttagits. Hithörande poster hava av delegationen godkänts till kompensation.

Landskapets utgifter under fjärde resp. femte huvudtiteln för åren 1935 - 1937 framgå ur nedanstående sammanställning:

år 1935 mk 4.085.041:90
" 1936 " 4.277.068:75
" 1937 " 4.516.791:45

D. Näringarnas främjande (5 H.T. under åren 1936 och 1937 6 H.T.

1. Konsulentverksamheten.

Om landskapsagronomens å stat upptagna grundlön har redan tidigare varit fråga.

Spörsmålet om kompensation av den förre landskapsagronomen Erik Lönegren av landskapet tilldelade livstidspensionen för år 1935 - 1937 (konto 9 H.T. I. 8. för 1935 samt 10 H.T. I. 8. för 1936 och 1937) har påkallat särskild uppmärksamhet ur kompensationssynpunkt. Denna fråga skall senare behandlas.

Trädgårdsinstruktör och fiskeriinstruktör.

Delegationen har funnit landskapets utgifter för dessa befattningshavare skäliga och proportionsvis icke överstiga de anslagsbelopp, som åt motsvarande funktionärer i riket utgivas.

2. Skogsvården.

Forstmästarens och skogsinstruktörens avlöningar hava under trienniet utgått med oförändrade belopp, resp. mk 52.500:- och mk 24.000:-. Dessa avlöningsbelopp hava godkänts till kompensation.

För skogsförbättringsarbeten har under trienniet utgivits: år 1935 mk 24.851:75, år 1936 mk 14.591:- och år 1937 mk 13.475:-. Utdelningen av understöden har ägt rum i huvudsaklig anslutning till den i riket gällande lagstiftningen. Delegationen har godkänt dessa utgifter oavkortade till kompensation.

3. Jordbruket och dess binäringar.

För jordförbättringsarbeten hava utgivits: år 1935 mk 70.308:-, år 1936 mk 31.865:- och år 1937 mk 117.640:-. Till ny- och betesodlingspremier hava åtgått resp. mk 44.171:-, 27.285:- och 24.201:-. Dessa likasom de enligt landskapets räkenskaper för sagda år beviljade anslagen för jordbrukets, häst- och boskapsskötselns främjande, kreatursförädlingsföreningar, fjäderfä- och biskötselns främjande, ägg-kontrollen, svin- och fårskötselns främjande, lantbruksklubbverksamheten, täckdikningens främjande, utkläckning av gäddrom och fiskerinäringens främjande i övrigt, fiskeflygar, lantbruksbokföringens främjande, småbrukarekursioner och mönsterhushåll samt hemslöjdens främjande hava varken till belopp eller ända-

mål givit anledning till erinran ur kompensationssynpunkt. Från och med år 1931 utgivas en del av anslagen för jordbruket och dess binäringar åt Finska Hushållningssällskapet för dess verksamhet på Åland, och har sagda sällskap i omförmält avseende enligt räkenskaperna ur landskapsmedel lyftat mk 90.000:- under år 1935, mk 100.000:- under år 1936 och samma belopp under år 1937 för täckande av avlöningar och diverse löpande utgifter. Hushållningssällskapets berättelse och räkenskaper för de till trienniet hörande redogörelseåren hava av delegationen granskats, såvitt angår sällskapets verksamhet på Åland, utan att skäl till anmärkning förekommit. Något direkt statsbidrag till sällskapet utgår icke för ändamål, som avse landskapets behov.

Delegationen har konstaterat, att subventionering av jordförbättringsarbeten och utdelning av ny- och betesodlingspremier i landskapet äger rum i huvudsaklig anslutning till det system och i överensstämmelse med de grunder, som till främjande av resp. syftemål i riket tillämpas.

Upprensning av farleder och fiskehamnar.

För dessa ändamål har i landskapets budget anvisats mk 29.000:- för året 1935, mk 18.800:- för år 1936 och mk 28.211:15 för år 1937. Då ifrågakomna upprensningsarbeten veterligen icke beröra enskild rätt eller innefatta åstadkommande av farled eller sådant företag, som normeras av vatten- eller sjöfartslagstiftningarna, hava sagda poster godkänts till kompensation.

Upphjälpande av havsfiskarnas beträngda ekonomi.

För underlättande av de svåra förhållanden, under vilka de åländska havsfiskarna existera, särskilt därigenom att deras fiskbragder under storm kunna gå förlorade, har landskapet under trienniet utgivit anslag till belopp av resp. mk 2.756:40, 18.734:- och 15.455:25. Delegationen har konstaterat, att understöden utgivas efter föregående kontroll, till förebyggande av missbruk. Från 1937 års början har systemet omlagts sålunda, att landskapet lämnar bidrag till premier för försäkring av fiskbragder. Hithörande utgifter hava kompenserats till fullt belopp.

Understöd åt föreningar.

Till denna grupp hörande anslag åt Ålands Marthaförbund, Ålands Mejeriförbund, Ålands Fiskarförening m.fl. hava granskats i samband med anslag å diverse andra konti, som tilldelats resp. föreningar. Samtliga anslag hava godkänts till kompensation.

Landskapsnämndens dispositionsmedel för näringarnas främjande.

Å detta mom. dragna poster hava oavkortade godkänts till kompensation.

Landskapets utgifter under femte, resp. sjätte huvudtiteln för åren 1935 - 1937 framgå ur följande sammanställning:

år	1935	mk 672.748:75
"	1936	" 566.059:25
"	1937	" 708.738:35

E. Kommunikationsväsendet (6 H.T., under åren 1936 och 1937 7 H.T.

1. Väghållningen.

Vid fullgörandet av dess uppdrag har det ålegat delegationen att taga ståndpunkt till frågan om landskapets utgifter för väghållningen samt i vilken omfattning dessa kostnader böra ur statsmedel kompenseras. I detta avseende har delegationen att i den mån sådant är görligt kontrollera, ej blott att utgifterna äro kalkylerade med nödig sparsamhet, utan även att desamma icke överstiga vad som för motsvarande ändamål i genomsnitt anslås i jämförbara delar av republiken.

Ur landskapets räkenskaper och andra tillbudsstående handlingar framgår, att de faktiska totalkostnaderna för väghållningen på Åland uppgingo:

År 1928	till	mk	1.058:456:95	(6 H.T. I kap.)
" 1929	"	"	1.190.494:40	-"-
" 1930	"	"	1.221.529:40	-"-
" 1931	"	"	1.281.190:06	-"-
" 1932	"	"	913.928:60	-"-
" 1933	"	"	962.015:45	-"-
" 1934	"	"	1.044.713:05	-"-
" 1935	"	"	1.034.508:15	(6 H.T. I. kap. + 10 H.T. V. 1).
" 1936	"	"	1.319.103:80	(6 H.T. I. kap. + 10 H.T. IV.1).
" 1937	"	"	1.472.527:40	(7 H.T. I. kap. + 11 H.T. V. 1).
				(7 H.T. I. kap. + 11 H.T. IV.1).

Uti förenämnda totalkostnader inrymmas utgifterna för sommar- och vintervägunderhållet, förbättrings- och vägbyggnadsarbeten, broar, ledstänger och stängsel, färjhållning, vägnämndernas arvoden, understöd till bygdevägar samt vägsyner och oförutsedda utgifter.

De av landskapet under sagda treårsperiod nedlagda utgifter för vägpensation.

hållningen hava ur reciprocitetssynpunkt ansetts skäliga och böra gå i kom-

2. Gästgiveri- och skjutshållningen.

Till denna ressort hänförda utgifter hava oavkortade godkänts till kompensation.

3. Sjökommunikationerna.

Såsom understöd för upprätthållande av regelbunden trafik i yttre skärgården har av landskapet utgivits:

år	1935	mk 75.190:-
"	1936	" 84.620:-
"	1937	" 81.975:-

Dessa anslag, som utgått i form av subvention för trafiken Kökar - Sottunga, Brändö - Kumlinge och Sottunga - Kumlinge, hava av delegationen godkänts till kompensation. Därutöver hava till kompensation godkänts särskilda bidrag för anläggning av ångbåtsbryggor (mk 30.714:65 för år 1936 och mk 13.788:- för år 1937).

4. Lufttrafiken.

Under konti 6 H.T. IV. 1. i landskapets räkenskaper för år 1935 och 7 H.T. IV. 1. för år 1936 hava observerats utgiftsposter å mk 10.000:-. Beloppen hava i sin helhet utgivits såsom subvention åt Aero-bolaget för upprätthållande av flygtrafik Stockholm - Mariehamn under år 1935.

Vid behandlingen av frågan om kompensation av ett landskapsbidrag för enahanda ändamål vid treårsavräkningen för 1932 - 1934 (serie V sid. 62 ff.) hade delegationen för sin del uttalat, att landskapets å självstyrelselagen grundade rätt till kompensation hänförde sig uteslutande till utgifter inom de förvaltningsgebit självstyrelsen omfattar. Vidkommande övriga förvaltningsgrenar kunde landskapet enligt delegationens uppfattning icke tillerkännas legalt anspråk att få sina behov tillgodosedda proportionsvis till utgifter i riket med anlitande av det utjämningsförfarande självstyrelselagen erbjuder. Däremot stode det givetvis landskapet öppet att, då fråga är om utgifter, hörande till dylika ressorter, söka exempelvis genom hänvändelse till statsmaktens resp. organ föra sin talan. Då lufttrafiken hörde till de områden, som jämlikt självstyrelselagens uttryckliga föreskrift undantagits från landskapets behörighetsområde, hade delegationen icke ansett sig kunna bevilja kompensation av landskapsbidraget, för såvitt detsamma avsåg upprätthållande av lufttrafik mellan Mariehamn och Stockholm under sommaren 1934.

På dessa skäl har delegationen beslutat att jämväl förenämnda utgiftsbelopp mk 10.000:- för vartdera året 1935 och 1936 icke skall till kompensation godkännas.

F. Social verksamhet (7 H.T., åren 1936 och 1937 8 H.T.).

Anslaget för barnskyddsverksamheten, som under trienniet utgått med resp. mk 17.000:-, mk 16.000:- och mk 15.000:- per år, har utan anmärkning godkänts till kompensation, likaså bidraget till upprätthållande av en läsesal för sjömän (mk 5.000:- per år), det sistnämnda dock efter omröstning.

293

G. Anslag för av landskapet disponerad statsegendom.

1. Jordegendomar och fiskerier (8 H.T. åren 1936 och 1937 9 H.T.).

Samtliga till detta budgetavsnitt hörande utgifter hava av delegationen godkänts till kompensation.

Byggnadsverksamheten på de av landskapet disponerade jordegendomarna har under trienniet inskränkts till uppförande av ett nytt tröskhus på Grelsby samt byggande av två lador å Grelsby och Kastelholm ävensom till reparationer och avhjälpande av brister, som uppkommit å resp. byggnadskomplex.

Landskapets utgifter för jordegendomarna uppgingo:

år 1935 till mk 269.587:85
" 1936 " " 233.694:15
" 1937 " " 306.443:75

2. Årsunderhåll av byggnader och tomter.

Årsunderhållet för i landskapets vård befintliga byggnader utgjorde:

1935 mk	1936 mk	1937 mk
	för Ålands allmänna sjukhus.	
8.774:-	14.559:30	14.419:65
	för Kumlinge sjukstuga.	
-	-	1.467:40
	för Ålands lyceum.	
7.648:-	6.407:60	5.123:70
	för Navigationsskolan.	
4.162:30	11.183:75	683:50
	för Lantmannaskolan.	
3.998:-	3.997:15	5.995:55

Dessa och övriga poster under nu ifrågavarande rubrik hava utan anmärkning godkänts till kompensation.

H. Diverse anslag. (9 H.T., åren 1936 och 1937 10 H.T.).

Av utgiftsposter, hörande till denna grupp, har delegationen allaredan berört posterna räntor, kostnaderna för d ebitering av landskapsskatt samt utgifterna för Ålandsdelegationen, likaså det i räkenskaperna för år 1937 upptagna anslaget för utjämning av tjänstemännens löner. (10 H.T. I. 14).

Posterna: revisionskostnader, på lag grundade utgifter, ersättning för älgskador, sälpremier, av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter, utbildning av brandbefäl och turismens främjande samt oförutsedda utgifter hava icke påkallat erinran i kompensationsavseende och hava samtliga godkänts till utjämning utan avdrag.

Under konto fackutlåtanden (9 H.T. I. 3.) i 1935 års räkenskaper har observerats en utgiftspost å mk 427:- (konsultationer för undersökning av möjligheterna för landskapet att av riket erhålla gottgörelse för av Ålandsdelegationen begångna felräkningar).

Denna post, som enligt uppgift av landskapsnämnden av förbiseende påförts landskapets ordinarie budget i stället för att utgå av vederlagsmedlen, har icke av delegationen godkänts till kompensation.

Vid granskningen av landskapets pensionsstat (konto 9 H.T. I. 8. för år 1935 samt 10 H.T. I.8. för åren 1936 och 1937) har frågan om kompensering av förre landskapsagronomen Erik Lönegrens landskapspension varit föremål för särskild behandling.

Av de i ärendet tillgängliga handlingarna har delegationen inhämtat:

att dåvarande läneagronomen Lönegren, som från och med år 1924 uppförts å rikets indragningsstat, i indragningsförmåner uppburit mk 3.000:- per år intill år 1931, då han avfördes från indragningsstaten;

att Lönegren enligt lantbruksstyrelsens beslut av den 30 december 1930 erhållit avsked från sin innehavda statstjänst jämte en livstidspension av mk 21.750:- per år, att utgå från den 1 januari 1931;

att Lönegren den 29 januari 1925 av landskapsnämnden antogs att på två provår, räknat från den 1 februari sagda år, bestrida landskapsagronombefattningen samt sedermera enligt uppgift av landskapsnämnden anställdes i landskapets ordinarie tjänst, räknat från den 29 januari 1927;

att Lönegren därefter handhaft landskapsagronomtjänsten till dess landskapsnämnden den 16 november 1933 beviljat honom avsked, räknat från den 4 december samma år, varvid honom tillerkänts full livstidspension med mk 23.400:-, räknat från den 1 januari 1934;

att Lönegren åren 1934, 1935, 1936 och 1937 åtnjutit såväl den honom beviljade statspensionen mk 21.750:- som den honom tillerkända landskapspensionen mk 23.400:-;

att justitiekansler i skrivelse av den 4 december 1934 hos Högsta förvaltningsdomstolen i avseende å behörig åtgärd anmält, att landskapsnämnden, som icke fattat något beslut om Lönegrens utnämning eller åt honom utfärdat utnämningsbrev, i strid med stadgandet i 1 § av landskapslagen den 15 mars 1928 angående innehavares av tjänst eller befattning i landskapet Åland rätt till pension beviljat Lönegren pension, ehuru han aldrig blivit till ordinarie innehavare av agronombefattningen utnämnd;

att Ålandsdelegationen vid prövningen av denna kompensationsfråga i samband med avräkningen för perioden 1932 - 1934 (serie V sid. 71 ff.), med hänsyn därtill, att resp. pensionsbelopp vore att anse såsom en utgiftspost, i fråga om vilken på kompensationen inverkande nya omständigheter med all sannolikhet framdeles kunde uppkomma, den 5 november 1935 beslutat, att det år 1934 till Lönegren utgivna pensionsbeloppet mk 23.400:- icke skulle i samband med sagda treårsreglering vid beviljande av bidrag beaktas, men att spörsmålet om beloppets kompensation vid nu ifrågavarande treårsreglering borde upptagas till slutlig behandling;

att Högsta förvaltningsdomstolen i svarsskrivelse till justitiekanslern, daterad den 11 mars 1936, meddelat, att Högsta förvaltningsdomstolen icke funnit skäl föreligga till åtgärd i saken från domstolens sida.

Ehuru några legala direktiv för prövningen av denna kompensationsfråga ej kunna åberopas, så torde likväl ur gällande bestämmelser rörande statens och landskapets avlönings- och pensionsförhållanden, jämförda med självstyrelselagens kompensationsnormer, den grundsats kunna härledas, att därest landskapet i sin tjänst anställer en person, som åtnjuter statspension, vederbörande tjänsteman bör tillgodokomma endast sammanlagt de förmåner, som med tjänsten äro förenade, och att sålunda från lönen å landskapets stat bör avdragas det belopp tjänstemannen uppbär i statspension. Vid avgången ur landskapets tjänst bör en sådan tjänsteman få ur landskapsmedel uppbära endast det belopp, varmed landskapspensionen överstiger statspensionen. I annat fall bleve statsverket betungat med dubbla pensionsbelopp. Det står givetvis landskapet fritt att härutöver öka tjänstemannens förmåner, men kan landskapet därvid påräkna kompensation ur statsmedel blott för det ur reciprocitetssynpunkt skäliga pensionsbeloppet efter avdrag av statspensionen. En utjämning genom statspensionens indragande förutsättes ej i rikets lagstiftning.

På grund av det ovan framhållna har delegationen beslutat att för åren 1934, 1935, 1936 och 1937 till kompensation godkänna endast skillnaden mellan landskapspensionen mk 23.400:- och statspensionen mk 21.750:- eller sålunda för ettvart av sagda år mk 1.650:-. Det överskjutande beloppet har i utjämningskalkylen lagts landskapet till last.

Såsom tidigare uppgivits har vid senaste treårsavräkning ett belopp av mk 23.400:- redan förts utom kolumn. Å detta belopp bör sålunda mk 1.650:- räknas landskapet till godo för år 1934. För ettvart av åren 1935, 1936 och 1937 skall enligt delegationens ovanstående beslut mk 21.750:- föras utom kolumn (mk 23.400:- - mk 1.650:-), men då vid avräkningen för år 1935 förenämnda avdragspost för år 1934 mk 1.650:- tages i beräkning, har i 1935 års kalkyl ett belopp av mk 20.100:- (mk 21.750:- - mk 1.650:-) lagts landskapet till last.

Tvenne medlemmar hava visserligen, med hänsyn till det förhållande, vari riket och landskapet stå till varandra, ansett det vara oegentligt, att Lönegren samtidigt uppburit såväl stats- som landskapspension samt att rättelse härutinnan bort ske. Men denna rättelse hade bort åstadkommas sålunda, att statspensionen av staten indragits. Felet att Lönegren uppbu-

rit dubbla pensioner låge icke hos landskapet utan hos riket, vars pensionslag ev. bort i antytt avseende kompletteras. Det vore vid sådant förhållande obilligt att vägra kompensation, helst därigenom ingen rättelse vunnes. Den ekonomiska påföljden komme icke att drabba Lönegren, som uppburit oskäliga belopp, icke heller riket, vars ofullständiga lagstiftning vållat detta, utan landskapet, som nödgas genom taxering eller annorledes täcka beloppet. Resp. utgifter borde förty till fulla beloppet utjämnas.

Övriga pensionsbelopp gåvo icke skäl till påminnelser.

I. Icke inkomstbringade kapitalutgifter (10 H.T., under åren 1936 och 1937 11 H.T.).

Om utgifterna för lösen av andelar i Ålands sinnessjukhus (11 H.T. III. 1. i 1936 års kalkyl) har redan tidigare varit fråga.

I samma års räkenskaper finnes upptaget ett konto mk 167.393:30 för anskaffande av en ny färja till Marsund.

Delegationen har inbegärt utredning angående nyanskaffningen av Marsundsfärjan, dispositionen av den gamla färjan samt placeringen av Färjsundsfärjan efter brobyggets färdigblivande. I sådant av-seende hava följande upplysningar lämnats:

Färjsundsfärjan hade efter broanläggningens slutförande t.v. omhändertagits av landskapsnämnden och upplagts på varv i Mariehamn. Det hade varit landskapsmyndigheternas avsikt att framdeles förlägga färjan till den projekterade färjförbindelsen Bomarsund - Vårdö; komme denna ej till stånd, skulle färjbåten givetvis återställas till statsverket. I samband med frågan om ordnande av Vårdö-trafiken komme i varje fall sättet för motorfärjans framtida utnyttjande att vinna sin lösning på ett eller annat sätt. Kort före Färjsundsbrons upplåtande hade färjan försetts med nytt maskineri. Detta hade skett, emedan man till en början haft för avsikt att förlägga färjbåten till Marsund.

Beträffande färjförbindelsen över Marsundet hade landskapsnämnden föreslagit, att Färjsundsfärjan skulle ersätta den gamla ganska primitiva färjanordningen, som åter skulle förläggas till färjleden Bomarsund - Wårdö. Förslaget vann dock icke landstingets godkännande, utan beslöts att en helt och hållet ny färja skulle anskaffas för Marsundet. Den nya Marsundsfärjan blev under år 1937 insatt i trafik. Landstinget utgick ifrån att en fullt tillfredsställande anordning av trafiken över Marsund bäst kunde ernås genom anskaffande av en för ändamålet lämplig, motor- och kabeldriven färja av trä.

Delegationen har funnit skäligt godkänna förenämnda utgiftspost till kompensation.

För bekostande av polisernas i skärgården telefoner har av landskapet utgivits: år 1935 mk 7.600:-, år 1936 mk 3.500:- och år 1937 mk 9.147:20.

Utan att vilja ifrågasätta behövligheten och nyttan för ordningsmakten av dylika utgifter, särskilt för utskärskommunerna med deras svåra trafikförbindelser, har delegationen ansett sig böra införskaffa upplysning, huruvida i andra delar av riket anslagsbehov av denna art tillgodoses med statsmedel. Inrikesministeriet har på förfrågan meddelat, att något särskilt anslag för ändamålet icke fanns upptaget i statsförslaget, men att ur disponibla medel årligen anvisats nödiga belopp för anskaffande av telefonapparater, - andelsbevis och - linjer åt landsbygdens polisfunktionärer. Statsmedel hava emellertid använts endast för telefonernas egentliga anläggningskostnader, varemot de med telefonernas begagnande och underhåll förenade kostnaderna drabbat vederbörande funktionärer.

Delegationen har på grund av den i saken införskaffade utredningen godkänt hithörande poster till kompensation.

I 1935 års räkenskaper observeras under icke inkomstbringande kapitalutgifter för hälso- och sjukvården följande poster:

10 H.T. III.2.	(inventarier till sjukstugan i Kumlinge)	mk 62.845:65
10 H.T. III.4.	(telefon till d:o d:o)	" 1.340:-
10 H.T. III.5.	(plantering av sjukstuguområdet)	" 1.978:50
10 H.T. III.6.	(sjukstugans förseende med elektriskt ljus)	" 40.000:-

Enär samtliga dessa fyra utgiftsmoment innefattade kostnader, som jämlikt delegationens den 20 mars 1936 fattade och av Republikens President den 19 juni samma år stadfästa beslut subventionerats genom extraordinarie statsbidrag, har delegationen avfört nämnda utgiftsposter i bidragskalkylen vid resp. moment.

Under konto 10 H.T. V. 2. (bro över Färjsundet) återfinnes i räkenskaperna för år 1935 en utgiftssumma av mk 1.000.000:-. Detta belopp är en förskottsrat å anslaget för ifrågavarande brobygge. Regleringen av hit-

hörande utgifter har ägt rum i extraordinarie väg genom delegationens den 20 mars 1936 fattade och av Republikens President den 30 april samma år stadfästa beslut. Behandlingen av detta moment faller sålunda utom ramen för bidragsregleringen. Ifrågavarande utgiftsbelopp har i kalkylen förts utom kolumn.

Övriga till denna grupp hörande utgifter hava icke påkallat anmärkning i kompensationshänseende.

I räkenskaperna för år 1935 har delegationen observerat en utgiftspost å mk 9.000:- under rubrik "Byggande av rum för elektricitetsverket i Kumlinge". Beloppet är antecknat såsom utgiftsrest till år 1936.

Enligt uppgift av landskapsnämnden har postens upptagande på sätt som skett varit beroende på ett misstag, och har nämnden förklarat, att beloppet komme att gottskrivas vid uppgörandet av bokslutet för år 1936. Av räkenskaperna för sagda år framgår även att posten gottskrivits.

Delegationen har på grund härav i utgiftskalkylen för år 1935 upptagit ifrågavarande post såsom kompensibel till fullt belopp, men å andra sidan infört samma post i kalkylen för år 1936 under rubriken gottskrivna utgiftsrester.

K. Inkomstbringande kapitalutgifter.

(11 H.T., åren 1936 och 1937 12 H.T.).

Till denna utgiftsgrupp hava enligt 1936 års räkenskaper förts följande utgiftsposter, hänförande sig till Kumlinge sjukstuga, konti 12 H.T. I. 1 - 6.

Kompletterinq av inventarier	mk 24:998:75
Planering av sjukstugeområdet	" 4:323:85
Läkarbostadens möblering	" 15:000:-
Bårrum vid sjukstugan	" 3.000:-
Sjukstugans förseende med elektriskt ljus	" 8:886:65
Elektrisk vattenpump	" 5.316:20

Enär samtliga nu berörda sex utgiftsmoment innefatta kostnader, som subventionerats genom extraordinarie statsbidrag jämlikt delegationens den 20 mars 1936 fattade och av Republikens President den 19 juni samma år stadfästa beslut, hava sagda poster avförts ur bidragskalkylen vid resp. moment.

Uti budgeten för år 1936 hade landstinget upptagit ett förslagsanslag av mk 250.000:- för ev. inlösen av fastigheter med stöd av 5 § garantilagen. Underhandlingar hade även inletts om inköp av vissa hemman i Norrby-Lemland, men hade dessa underhandlingar sedermera fått förfalla. Å anslaget (12 H.T. II. 1.) hade endast påförts en utgift av mk 1.017:-, utgörande ombudsmannaarvoden och särskilda utredningskostnader.

Delegationen har funnit hinder för kompensation av berörda, till ärendets beredning hörande kostnader icke föreligga.

Övriga till utgiftsgruppen hörande poster hava icke påkallat erinran i kompensationsavseende.

Totalsumman bokförda utgifter uppgår enligt landskapets räkenskaper,

för år	1931	till mk	8.988:848:86
" "	1932	" "	8:465:851:68
" "	1933	" "	9:728:166:65
" "	1934	" "	9.625.551:02
" "	1935	" "	10:775:866:70
" "	1936	" "	10:615:134:95
" "	1937	" "	10.996.622:20
" "	1938 (enligt budget)	" "	11.828.820:-

x x

x

Inkomstkalkylen.

Delegationen övergår nu till en redogörelse för uppgörande av inkomstkalkylen och för de avdrag, som ansetts böra vid utjämningen beaktas.

Vid uppgörelsen mellan riket och landskapet böra främst såsom avdrag observeras de statsinkomster, närings- och nöjesskatter, vilka jämlikt 21 § självstyrelselagen tillfalla Åland. Under dessa konti hava influtit

år 1935 mk 110.221:10
" 1936 " 123.811:-
" 1937 " 127.737:50

Vid en jämförelse mellan debiteringsgrunderna i landskapet och riket, såvitt angår näringsskatter, nöjesskatter och avgifter för anlitande av landskapets inrättningar (elevavgifter, lösen- och expeditionsavgifter samt legosängsavgifter) har framgått, att dessa under hela treårsperioden utgått enligt i riket tillämpade skatte- och debiteringsgrunder.

Staden Mariehamns andel i kostnaderna för polisväsendet har utgått med en tredjedel av landskapets faktiska utfifter för stadens polisförvaltning.

Avgifterna för stamapoteket i Mariehamn och apoteket i Godby hava under tiotalet utgått med resp. mk 8.000:- och mk 6.000:- per år. För apoteket i Kumlinge, som öppnats för drift under år 1935, har icke avgift debiterats, av orsak att detta apotek är en subventionerad inrättning.

Gottskrivna utgiftsrester.

Uti räkenskaperna för åren 1935, 1936 och 1937 förekomma under konti "gottskrivna utgiftsrester" trenne poster å resp. mk 5.932:05, 27.726:85 och 72.394:15. Dessa poster, som till beloppet överensstämma med delegationens egna uträkningar, motsvara utgiftsrester från föregående år, vilka icke blivit utbetalda utan förfallit och inbesparats.

Såsom redan tidigare framhållits, har i räkenskaperna för år 1935 observerats en felaktigt införd post å mk 9.000:-, vilken gottskrivits under år 1936. Beloppet ingår i den under konto "gottskrivna utgiftsrester" för år 1936 angivna summan mk 27.726:85.

Uti förenämnda belopp "gottskrivna utgiftsrester" för året 1937 mk 72.394:15 ingår en post å mk 22.747:20 (för byggande av bro över Färjsundet). Vid behandlingen av konto 10 H.T. V. 2. för år 1935 hade, såsom tidigare omförmälts, ett utgiftsbelopp av mk 1.000.000:-, utgörande en förskottsrat för nämnda brobygge, förts utom kolumn och sålunda icke inräknats i bidragsbeloppet. Å andra sidan bör förenämnda gottskrivna post å mk 22.747:20 vid bidragsregleringen räknas landskapet till godo. Sagda post har fördenskull i inkomstkalkylen lämnats utom avräkningen.

Med nu berörda avvikelse hava de i räkenskaperna under ifrågavarande konti observerade belopp av delegationen beaktats såsom avdrag vid utjämningen och införts i kalkylen bland inkomster statsverket till godo.

Diverse inkomster.

Inkomstkalkylen för åren 1935 - 1937 upptager för ettvart av dessa år en post "diverse inkomster". Under denna rubrik ingå bl.a. influtna räntor å medel, som av landskapsnämnden placerats i bankinrättning och vilka inkomster sålunda i form av avdrag å bidragsbeloppet komma statsverket till godo.

Uti landskapets räkenskaper för åren 1935 - 1937 finnas upptagna särskilda inkomstposter "för fällda älgar", till belopp av resp. mk 1.400:-, 1.300:- och 1.200:-.

Älgjakten på Åland debiteras i form av stämpelavgift enligt samma grunder som i riket. Denna inkomstpost redovisas i räkenskaperna och beaktas vid avräkningen till bokfört belopp. Därutöver erlägges på Åland en tillskottsavgift av 100 mk för varje fälld älg; dessa medel hava överförts till vederlagsfonden. Någon motsvarande beskattning existerar ej i riket.

Enligt den rättsuppfattning, som vid tidigare treårsavräkningar kommit till uttryck, kan delegationen, därest landskapet önskar utnyttja de i 21 § självstyrelselagen till dess förfogande ställda skattekällor för egna ändamål och i sådant syfte besluter om skatteförhöjning, icke taga denna merinkomst i beräkning för täckande av de ordinarie förvaltningsutgifterna (serie IV s. 36). Med avseende härå har delegationen lämnat förenämnda belopp mk 1.400:-, 1.300:- och 1.200:- utom kolumn.

Vid granskning av landskapets räkenskaper för år 1936 har framgått, att utöver i budgeten antecknade inkomstmoment finnes ett moment benämnt "maskintekniska avdelningens understödsfond", upptagande såsom elevavgifter vid sagda avdelning av Mariehamns navigationsskola ett bruttobelopp av mk 7.740:-. Från detta belopp har i räkenskaperna avdragits en summa av mk 3.096:- i navigationsskolans kassarapporter rubricerade maskintekniska avdelningens "understödsfond". Nettoinkomsten under ifrågavarande moment belöpte sig sålunda till mk 4.644:-.

Enligt de i riket för sjöfartsundervisningen gällande författningar, vilka tillämpas jämväl i fråga om Mariehamns navigationsskola, skall av maskintekniska avdelningens elevavgifter en viss del (två femtedelar) avsättas till en s.k. understödsfond, vars avkastning disponeras till studiehjälp åt eleverna. Förenämnda avdragspost mk 3.096:- har betingats av nämnda fondbildning.

På grund härav har delegationen i inkomstkalkylen för år 1936 såsom inkomst statsverket till godo observerat enbart nettoinkomsten av ifrågavarande elevavgifter mk 4.644:-.

Uti 1937 års räkenskaper har såsom inkomst av elevavgifterna vid den maskintekniska avdelningen under 3 avd. I. 7 (diverse inkomster) upptagits en bruttopost av sammanlagt mk 3.780:-. Av detta belopp hade i stadgad ordning två femtedelar eller mk 1.512:- överförts till understödsfonden. Sistsagda post skall i enlighet med delegationens beslut här ovan lämnas utom avräkningen. Enär härutöver enligt vad ovan anförts å 3 avd. I. 7. avdragits mk 1.200:- för "fällda älgar", uppgår summa avdrag landskapet till godo å detta moment till mk 2.712:-.

Å konto diverse inkomster (3 avd. I. 7.) har uppburits:

år 1935	mk	13.190:25
" 1936	"	37.943:-
" 1937	"	27.511:10

Dessa inkomstsummor med avdrag av förenämnda landskapet gottskrivna poster hava i kalkylen upptagits till bokförda belopp.

Statsverkets förskottsbidrag åt landskapet.

Under trienniet har landskapet fått i form av förskottsbidrag enligt rikets stat uppbära:

år 1935	mk	6.000.000:-
" 1936	"	6.000.000:-
" 1937	"	6.000.000:-

eller sammanlagt mk 18.000.000:-

för hela perioden. Dessa förhandsutbetalningar falla utom ramen för bidragsutjämningen och behandlas här nedan i samband med likviden mellan riket och landskapet för sagda treårsperiod.

Inkomst från jordegendomar och fiskerier.

Under inkomsttiteln arrenden och fiskerier har influtit:

år 1935	mk	119.946:75
" 1936	"	121.058:55
" 1937	"	120.945:15

Landskapets virkesförsäljning har inbragt (brutto)

år 1935	mk	251.088:25
" 1936	"	155.874:85
" 1937	"	131.154:90

Dessa inkomstsummor hava av delegationen i kalkylen observerats till bokförda belopp.

Övriga här icke särskilt berörda inkomster, hörande till landskapets inkomstreglering, hava icke heller påkallat anmärkning i kompensationsavseende.

Resultatet av virkesförsäljningen från landskapets skogar.

Nettoinkomsten från landskapets virkesförsäljning belöpte sig år 1935

till mk 148.739:50. Därpåföljande år utgjorde sagda nettoinkomst mk 99.396:35. För år 1937 har virkesförsäljningen att uppvisa en nettoinkomst av mk 94.412:55.

Summa bokförda inkomster uppgå enligt landskapets räkenskaper:

för år 1935 till mk 848:227:40
" " 1936 " " 820:415:35
" " 1937 " " 1.300.700:40

Jomala gårds ekonomi.

I fråga om resultatet av det av landskapet åt Ålands lantmannaskol för jordbruksundervisningens behov upplåtna Jomala f.d. domarboställe förvaltning framgå ur räkenskaperna följande siffror: År 1935 uppgingo de totala utgifterna för Jomala gård till mk 75.081:-. Inkomsterna löpte sig åter till 75.193:45. Nettoinkomsten för sagda år uppgick a lunda till mk 112:45 (påförd 2 avd. I. 5.).

År 1936 uppgingo de totala utgifterna för Jomala gård till mk 72.7 40. Inkomsterna stego detta år till mk 72.714:90; bristen utgör sål mk 282:50. Under året 1937 uppgingo de faktiska utgifterna till mk 86.646:- och inkomsterna till mk 86.307:10 samt underskottet till mk 338:90. Förenämnda poster mk 282:50 och mk 338:90 hava i utjämningsk kylen observerats statsverket till last. Vid uppgörandet av dessa ko ler har icke tagits i betraktande inkomster från gårdens skog, vilka icke bokförts särskilt för sig utan, såvitt angår försäljning, sammanv med skogsintraderna från övriga av landskapet disponerade jordegendo

Översikt av det ekonomiska resultatet av jordegendomarnas förvalt

Till belysande av frågan om jordegendomarnas ekonomi lämnas följa sifferuppgifter för perioden 1929 - 1937.

Treårsperioden 1929 - 1931 uppvisar ett underskott av mk 294.483:1 samt treårsperioden 1932 - 1934 åter ett överskott av mk 317.760:60.

Under åren 1931 - 1934 utvisa räkenskaperna:

år 1931	ett	underskott	av	mk	366.062:25
" 1932	"	överskott	"	"	181.553:90
" 1933	"	"	"	"	98.001:35
" 1934	"	"	"	"	38.205:35
" 1935	"	"	"	"	107.559:60
" 1936	"	"	"	"	49.356:75
" 1937	"	underskott	"	"	46.603:70

För hela treårsperioden 1935 - 1937 utgör överskottet förty mk 11 65.

I detta sammanhang må antecknas, att undertecknad ordförande tagit i delegationens förhandlingar först från början av innevarande år 19 samt att undertecknad Ignatius under vårsessionen sagda år av sjukdo varit hindrad att deltaga i vissa av delegationen fattade beslut.

Resultatet av utjämningsregleringen i sammandrag.

Sedan landskapets ordinarie utgifter och inkomster på anfört sätt av delegationen granskats och resp. utjämningsposter fixerats samt kalkylerna justerats, framgår resultatet av bidragsregleringen i sammandrag av följande tablå.

U t g i f t e r

för självförvaltningens ordinarie behov, som böra vid beviljande av bidrag beaktas:

	1935 mk	1936 mk	1937 mk
a) till fullt belopp godkända kompensationsposter	8.108.444:05	9.261.602:05	10.042.799:60
b) till nedsatt belopp godkända kompensationsposter	1.482.682:90	1.217.580:85	910.236:45
Inalles	9.591.126:95	10.479.182:90	10.953.036:05

I n k o m s t e r,

som böra observeras såsom avdrag vid utjämningen, 846.827:30 819.115:35 1.275.241:20

S a m m a n d r a g :

Utgifter:	9.591.126:95	10.479.182:90	10.953.036:05
Inkomster:	846.827:30	819.115:35	1.275.241:20
Utgifterna överstiga inkomsterna med	8.744.299:65	9.660.067:55	9.677.794:85

Med stöd av 26 § självstyrelselagen har delegationen fastställt det bidrag, som skall för sagda år ur statsmedel till landskapet Åland utgivas:

för år 1935 till mk 8.744.299:65
" " 1936 " " 9.660.067:55
" " 1937 " " 9.677.794:85

eller inalles till mk 28.082.162:05

De för sagda treårsperiod å rikets stat anvisade och av landskapet lyftade förskottsbeloppen uppgå till sammanlagt mk 18.000.000:-, vilken summa jämlikt de vid medlens utgivande av statsrådet fastställda villkoren bör vid likviden med landskapet avräknas å det definitiva utjämningsbidraget.

I enlighet härmed uppgår det landskapet ytterligare tillfallande beloppet till

mk 10.082.162:05.

Sammanlagda beloppet av de utgiftsposter, som icke blivit till kompensation godkända, uppgår:

för år 1935 till mk 1.184.739:75
" " 1936 " " 135.952:05
" " 1937 " " 43.586:15

eller inalles till mk 1.364.277:95

Från slutbeloppet avgår en summa av mk 28.159:20, utgörande inkomstbelopp, som på av delegationen här ovan anförda skäl räknats landskapet till godo. Det belopp, som vid treårsregleringen stannar landskapet till last, utgör sålunda:

mk 1.336.118:75.

Av sistberörda belopp utgör mk 1.172.762:20 sådana utgiftsposter, som redan tidigare i extraordinarie väg kompenserats. Återstoden mk 163.356:55 stannar definitivt landskapet till last.

391

Till jämförelse bör nämnas att de statsbidrag (brutto), som på grund av 26 § 1 mom. självstyrelselagen vid de tidigare treårsavräkningarna utgått enligt delegationens av Republikens President stadfästa beslut, utgöra:

för trienniet	1923 - 1925	mk	5.677.076:21
" "	1926 - 1928	"	17.015.604:55
" "	1929 - 1931	"	23.559.362:24
" "	1932 - 1934	"	22.207.490:39
" "	1935 - 1937	"	
(enligt delegationens beslut)		"	28.082.162:05

Jämte anmälan härom får delegationen vördsammast hemställa,

att Herr P r e s i d e n t e n ville stadfästa delegationens i ovanstående måtto fattade beslut samt foga anstalt därom, att det landskapet Åland på grund härav tillkommande statsbidraget för åren 1935 - 1937 mk 28.082.162:05 bleve, efter avdrag av vad landskapet redan förskottsvis uppburit mk 18.000.000:-, till Ålands landskapsnämnd utgivet.

Därest Herr P r e s i d e n t e n finner gott stadfästa delegationens i ovanstående måtto fattade beslut, utgår ifrågavarande belopp såsom å lag grundad utgift jämlikt 68 § 1 mom. R.F.

Mariehamn den 28 juli 1938.

TORSTEN ROTHBERG.

ALB. von HELLENS. ERNST ESTLANDER.

KAARLO IGNATIUS. LEONARD NORDLING.

JOHN UGGLA.

Avskriftens riktighet bestyrker; Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 12 oktober 1938.

Ex officio:

Anna-Maj Ahlbeck.

registrator.